

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY 2007

1. List od Kierownictwa.....	5
2. Obszary Działania Fundacji.....	8
3. Ósmy Rok Działalności.....	9
Inicjatywy w zakresie edukacji.....	10
Rozwój społeczności lokalnych.....	19
Obywatel w demokratycznym państwie prawa.....	25
Dzielenie się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji.....	27
4. Sprawozdanie Finansowe i Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta.....	29
Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta.....	30
Sprawozdanie Finansowe.....	31
Informacja Dodatkowa do Sprawozdania Finansowego.....	36
5. Rada Dyrektorów.....	38
6. Zarząd i Pracownicy.....	39

1

LIST OD KIEROWNICTWA

Pragniemy przedstawić Państwu kolejny Raport Roczny Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – za rok 2007 – w którym, tak jak w poprzednich latach, Fundacja działała na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, a także transferu polskich doświadczeń w zakresie transformacji do innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

W minionym okresie niezmiennie kładliśmy silny nacisk na rozwój inicjatyw edukacyjnych, szczególnie mających na celu wyrównywanie szans młodzieży z terenów wiejskich i małych miast, a także poprawę jakości oświaty.

Wśród inicjatyw tych pojawiły się nowe przedsięwzięcia, m.in. w programie „Szkoła Ucząca Się”. Jedno z nich, pod hasłem „Dobrze uczyć i oceniać w szkole samorządowej”, promuje nowy model pracy szkoły i służy podnoszeniu kompetencji uczniów poprzez tzw. ocenianie kształtujące. Przedsięwzięcie jest realizowane we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, kuratoriami oświaty oraz samorządami lokalnymi. W minionym roku wzięło w nim udział ponad 200 szkół i 75 samorządów, a około 6.000 nauczycieli zostało objętych szkoleniami. Innym przykładem nowych działań w ramach programu „Szkoła Ucząca Się” jest uruchomienie przez jego realizatora - Centrum Edukacji Obywatelskiej, a także Collegium Civitas, Studiów Podyplomowych dla Liderów Oświaty. Inicjatywa ma szansę odegrać w przyszłości znaczącą rolę w doskonaleniu zawodowym dyrektorów szkół różnych szczebli.

Na uwagę zasługuje też dalszy rozwój programu „Równać Szanse”. Ponad 1.600 osób – liderów grup uczniowskich, nauczycieli, dyrektorów szkół, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz samorządów lokalnych - uczestniczyło w czterech Regionalnych Forach Edukacyjnych. Były one m.in. okazją do prezentacji najlepszych projektów lokalnych sfinansowanych w ramach programu.

W minionym roku nastąpił także wyraźny wzrost zainteresowania programem „Przedsiębiorczość w Szkole” – ponad 50.000 uczniów i 1.500 nauczycieli z 850 szkół zaangażowało się w tworzenie szkolnych „mini-przedsiębiorstw”. Poszerzyła się również skala „Wolontariatu Studenckiego” – w jego obecnej, jednorocznej edycji wzięło udział 3.500 studentów-wolontariuszy, którzy zrealizowali 2.200 projektów edukacyjnych dla 35.000 uczniów z małych miejscowości, rozwijając wiedzę, umiejętności i zainteresowania uczestników projektów. Program wsparli dwaj byli premierzy: prof. Jerzy Buzek i prof. Marek Belka, którzy jako wolontariusze przez tydzień prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w okresie wakacji.

Spośród nowych inicjatyw najważniejszym wydarzeniem roku 2007 było ustanowienie przez PAFW kontaktów z największą pozarządową instytucją grantodawczą na świecie – Fundacją Billa i Melindy Gatesów, które niedawno zaowocowało podjęciem decyzji o uruchomieniu w Polsce „Programu Bibliotecznego”. Program będzie realizowany w ramach szerszego przedsięwzięcia „Global Libraries”; w wybranych krajach Fundacja Gatesów tworzy partnerstwa w celu zapewnienia obywatelom bezpłatnego dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych poprzez sieć bibliotek publicznych. Blisko czteroletni program, zarządzany przez utworzoną przez PAFW Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, przy współpracy licznych instytucji i organizacji, zostanie skierowany w Polsce do co najmniej 2.000 bibliotek publicznych na terenach wiejskich i w małych miastach. Zmodernizowana biblioteka ma szansę stać się centrum informacji, edukacji, kultury i aktywności obywatelskiej, służącym spełnianiu aspiracji indywidualnych oraz rozwojowi lokalnych społeczności.

W „Programie Bibliotecznym” zostaną wykorzystane doświadczenia i zasoby innych przedsięwzięć PAFW, a zwłaszcza programu „Wieś Aktywna: budowanie społeczeństwa informacyjnego” (e-VITA). Zebrana w latach 2004-2006 wiedza pozwoliła na opracowanie całościowej oferty know-how w zakresie projektowania i realizacji inicjatyw służących informatyzacji wsi i małych miast; ich źródłem finansowania mogą być fundusze europejskie. Zainteresowane samorzady będą mogły wykorzystać „metodę e-VITA” w przeprowadzeniu własnego projektu informatyzacji gminy, z zaangażowaniem jej mieszkańców.

Coraz częściej doświadczenia z realizowanych w Polsce przedsięwzięć PAFW wykorzystywane są w innych krajach. Na przykład w minionym roku, w ramach programu „Przemiany w Regionie” (RITA), gościliśmy przedstawicieli władz lokalnych i organizacji non-profit z Ukrainy, którzy zapoznali się z rozwiązaniami służącymi poprawie funkcjonowania samorządów, podniesieniu standardów w życiu społeczności lokalnych oraz wzrostowi partycypacji społecznej, jakie zostały wypracowane w programie „Przejrzysta Polska”.

Rozszerzenie skali naszej aktywności programowej związane było ze wzrostem funduszu wieczystego Fundacji. Od początku swego istnienia do końca roku 2007, Fundacja otrzymała od Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości 218.5 mln USD. Mimo trudnej sytuacji na rynkach finansowych w drugiej połowie ubiegłego roku, nastąpił dalszy wzrost aktywów netto PAFW – do poziomu blisko 280 mln USD. Roczne wydatki na programy Fundacji przekroczyły kwotę 10 mln USD, natomiast od roku 2000 PAFW wyasygnowała na realizację swoich inicjatyw łącznie ponad 50 mln USD. Środki te posłużyły m.in. sfinansowaniu ok. 4.000 projektów lokalnych oraz ponad 16.000 stypendiów, w tym 9.000 stypendiów pomostowych dla uzdolnionych absolwentów szkół średnich z małych miejscowości, zwłaszcza z terenów pogołębiowych, z których blisko połowa – bez perspektywy otrzymania stypendiów – nie podjęłaby studiów wyższych.

Kończąc kolejny etap naszej działalności, pragniemy podziękować liderom społecznym, organizacjom pozarządowym oraz innym instytucjom zaangażowanym w inicjatywy programowe PAFW. Dziękujemy, że Fundacja znalazła w Was życzliwych, pomocnych i chętnych do współpracy partnerów. Jak co roku słowa podziękowań kierujemy także pod adresem Członków Rady Dyrektorów, których wiedza i wsparcie były ogromnie ważne dla rozwoju fundacyjnych inicjatyw.

Nowy Jork/Warszawa, maj 2008 r.

John P. Birkelund
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Inicjatywy w zakresie edukacji

- Polski Portal Edukacyjny „Interkl@sa”
- English Teaching (ET)
- Równać Szanse
- Szkoła Ucząca Się (SUS)
- Wolontariat Studencki
- Przedsiębiorczość w Szkole
- Stypendia Pomostowe
- Dla Dzieci
- Uniwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

Rozwój społeczności lokalnych

- Wspieranie Organizacji Pozarządowych: TWI/FIM@NGO/EURO-NGO+
- Działaj Lokalnie
- Liderzy PAFW
- Work in Poland
- Wieś Aktywna: e-VITA
- Konkurs „Pro Publico Bono”

Obywatel w demokratycznym państwie prawa

- Przejrzysta Polska
- Obywatel i Prawo

Dzielenie się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji

- Stypendia im. Lane'a Kirklanda
- Przemiany w Regionie (RITA)

3

ÓSMY ROK DZIAŁALNOŚCI

Edukacja w Internecie - Polski Portal Edukacyjny „Interkl@sa”

Jeden z pierwszych i obecnie największy w Polsce, profesjonalny, niekomercyjny portal edukacyjny www.interklasa.pl, przeznaczony dla uczniów, nauczycieli i rodziców – działa od 2001 r. Jest wspólnym przedsięwzięciem PAFW oraz Inicjatywy Interkl@sa. Nowoczesną infrastrukturę techniczną zapewnia Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Portal oferuje bogate zasoby edukacyjne i multimedialne pomoce naukowe, a wśród nich lektury szkolne, testy egzaminacyjne, scenariusze lekcji, serwisy tematyczne, np. „Frantice” (poświęcony nauce języka francuskiego), a także Bibliotekę Multimedialną (ok. 200 publikacji). Redakcja Portalu organizuje konkursy edukacyjne, a dzięki współpracy z „European Schoolnet” informuje o szkolnych projektach europejskich. Portal zapewnia użytkownikom również pocztę elektroniczną, czat, forum i wiele innych serwisów, m.in. Wirtualną Klasę (ułatwiająca nauczanie na odległość) oraz Interaktywną Mapę Szkół, udostępniającą dane teled adresowe blisko 30 tysięcy placówek oświatowych.

Portal „Interkl@sa” jest także zaangażowany w wydarzenia o zasięgu międzynarodowym, do których należą m.in. obchody Europejskiego Dnia Wiosny oraz Piknik Naukowy. Najciekawsze relacje z takich

przedsięwzięć są publikowane w specjalnym portalowym serwisie.

Portal służy modernizacji oświaty, a zarazem wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów z różnych środowisk. Z jego zasobów korzysta regularnie blisko 50 tysięcy zarejestrowanych użytkowników, a miesięcznie odwiedza go średnio ponad milion osób. Z roku na rok pozyskuje również kolejnych współpracowników.

Portal „Interkl@sa” został uznany przez magazyn „Komputer Świat” za najciekawszą i najlepszą polską stronę edukacyjną. W 2007 roku został także uhonorowany wyróżnieniami, przyznawanymi stronom internetowym, które są przyjazne dzieciom: certyfikatem “Bezpieczna Strona”, nadawanym przez serwis www.sieciaki.pl oraz wyróżnieniem „Strona przyjazna dziecku” Fundacji kidprotect.pl.

Dotacja PAFW wyniosła 1.874.789 USD, w tym 409.570 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja Edukacji Ekonomicznej

„MATEMATYCZNY DETEKTYW INTERKL@SY”

Polski Portal Edukacyjny „Interkl@sa” popularyzuje nowoczesne metody uczenia się. Jedną z nich jest „Matematyczny detektyw Interkl@sy”, będący zestawem zadań, zagadek, łamigłówek, zawierający starannie dobrane, niestandardowe zadania matematyczne o różnym stopniu trudności. Ich rozwiązanie umożliwia opanowanie treści zawartych w szkolnych programach nauczania, nie tylko z matematyki, ale także z historii czy biologii.

Prezentacja nowego spojrzenia na nauczanie matematyki odbyła się podczas 11. Pikniku Naukowego „Matematyka i my”, zorganizowanego w maju 2007 roku w Warszawie; uczestniczyło w nim 199 instytucji i organizacji z 20 krajów.

Tropienie matematycznych zagadek i tajemnic budziło wyjątkowe zainteresowanie uczestników Pikniku. W konkursie zorganizowanym przez Portal wzięło udział ponad 1.700 osób, w tym dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych, młodzież gimnazjalna, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, studenci kierunków humanistycznych i ścisłych. Była to wyjątkowa okazja uczestnictwa we wspólnej zabawie dla wszystkich, niezależnie od wieku i wykształcenia.

Portal „Interkl@sa.pl” umożliwił udział w zabawie matematycznej także internautom, którzy rozwiązywali zadania za pośrednictwem sieci. Z tej formy uczestnictwa skorzystało wielu młodych ludzi z całej Polski, którzy nie byli w stanie przyjechać do Warszawy.

Wielu uczestników poprawnie rozwiązało wszystkie, niebanalne zadania dzięki logicznemu myśleniu, a nie tylko matematycznym formułom. Najlepsi otrzymali atrakcyjne nagrody. Akcja pokazała, że matematyką można się doskonale bawić.

English Teaching (ET)

Program wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi. Priorytetem jest wyrównywanie w tym zakresie ich szans edukacyjnych.

Program jest jedynym niekomercyjnym przedsięwzięciem w Polsce, które promuje nauczanie języka angielskiego na dużą skalę, a jednocześnie pobudza i wzmacnia związane z tym inicjatywy w małych społecznościach lokalnych. Często efekty tych inicjatyw wykraczają poza założone cele. Jedną z wartości dodatkowych jest nauczanie umiejętności korzystania z funduszy unijnych wśród osób oraz instytucji aplikujących do programu ET.

W dotychczasowych edycjach programu (2000-2007), dzięki 453 lokalnym projektom dofinansowanym na zasadach konkursowych, w wielu szkołach powstały Kluby Miłośników Kultury Anglosaskiej i Języka Angielskiego. Dzieci i młodzież otrzymały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów, czy podyskutowania na różne tematy z „native speakerem”. Utworzono biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną, założono koła teatralne, organizowano konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. W projektach uczestniczyło bezpośrednio ponad 32.000 osób – zarówno uczniowie,

nauczyciele, rodzice, jak i inni członkowie społeczności lokalnych.

W ramach programu prowadzono też szkolenia i obozy językowe, m.in. zorganizowano 57 weekendowych szkoleń „Teaching English Teachers” dla 1.900 nauczycieli pochodzących głównie z małych miejscowości.

Przeprowadzono pięć ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw. Uczestniczyło w nich ponad 2.500 osób. Dzięki tym spotkaniom została uruchomiona stała sieć współpracy nauczycieli na rzecz „English Teaching”, wspierana przez kwartalnie wydawany Biuletyn Programu.

Dotacja PAFW wyniosła 2.391.677 USD, w tym 543.674 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

PROJEKT „WE WANT MORE ENGLISH”

Projekt, zrealizowany w 2007 roku w Bakalarzewie (woj. podlaskie), umożliwił uczniom miejscowej szkoły podstawowej naukę języka angielskiego i poznanie kultury krajów anglojęzycznych w sposób niekonwencjonalny, podczas ciekawych zajęć pozalekcyjnych rozwijających talenty i pasje uczestników.

Dużą popularnością cieszyły się zajęcia kulinarne, podczas których dzieci przygotowywały i degustowały potrawy z kuchni krajów anglosaskich na podstawie wyszukanych wcześniej przepisów w Internecie. Zainteresowani sportem poznali reguły gier zespołowych takich, jak rugby czy krykieta, a miłośnicy tańca próbowali swych sił w nauce walca angielskiego i tańców irlandzkich.

Mali aktorzy napisali scenariusz przedstawienia na podstawie zgromadzonych informacji o sławnych ludziach i miejscach w Wielkiej Brytanii oraz wystawili sztukę dla lokalnej społeczności. Uczniowie z zaciekawieniem oglądali także filmy w angielskiej wersji językowej i pisali ich recenzje. Miłośnicy literatury wzięli udział w zajęciach „kreatywnego pisania”, podczas których stworzyli własne wiersze, piosenki i opowiadania. Z prac tych powstał tomik twórczości dziecięcej dostępny w szkolnej bibliotece.

Wszystkie dokonania uczestników projektu zostały zaprezentowane podczas pikniku kultur krajów anglojęzycznych, na który przybyły władze samorządowe oraz mieszkańcy Bakalarzewa i okolic.

Równać Szanse

Celem realizowanego od 2001 r. programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych, a tym samym startu życiowego, młodzieży szkolnej na terenach wiejskich oraz w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

W ramach programu organizacje pozarządowe, placówki pozaszkolne oraz nieformalne grupy młodzieży ubiegają się o dotacje na projekty, które sprzyjają rozwijaniu wśród młodych ludzi umiejętności realizowania samodzielnie postawionych celów, pobudzają aspiracje poznawcze i twórcze, kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnej społeczności.

Dzięki prowadzonym projektom młodzież ma możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły. W ramach programu stworzono bazę danych o przedsięwzięciach godnych naśladowania, która jest na bieżąco uaktualniana; informacje zamieszczane są na witrynie internetowej www.rownacszanse.pl. Zorganizowano 13 Regionalnych Forów Edukacyjnych, gdzie zaprezentowano przykłady modelowych projektów sfinansowanych dzięki programowi. Łącznie w Forach wzięło udział blisko 4.300 osób.

Efekty dotychczasowych sześciu edycji programu to przede wszystkim realizacja 1.296 projektów edukacyjnych, a także aktywizacja i integracja

lokalnego środowiska wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży. Powstało również ponad 140 nowych lokalnych organizacji pozarządowych, a wiele projektów jest kontynuowanych po zakończeniu finansowego wsparcia udzielonego w ramach programu.

W roku 2007 na siódmą edycję programu „Równać Szanse” napłynęła rekordowa liczba wniosków: 889 na Konkurs Ogólnopolski, w którym po raz pierwszy mogły aplikować wyłącznie organizacje pozarządowe (dostępne środki pozwoliły na przyznanie 65 grantów) i 1.724 na Konkurs Regionalny.

W roku 2008 Ogólnopolski Konkurs Grantowy realizowany będzie w zmienionej, dwuetapowej formule; w pierwszej fazie autorzy projektu mają przedstawić analizę potrzeb i uwarunkowań, a po przejściu do drugiej – projekt bazujący na tej analizie. Kontynuowany będzie Regionalny Konkurs Grantowy - we współpracy z czterema regionalnymi partnerami programu.

Dotacja PAFW wyniosła 5.427.483 USD, w tym 1.016.071 USD w 2007 roku.

Realizator programu:
Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

PROJEKT „FILMOWA ESKADRA”

Autorzy projektu, Stowarzyszenie „Archiwiści Północy”, to grupa młodzieży z Kowal Oleckich (woj. warmińsko-mazurskie), która postanowiła udokumentować życie swojej lokalnej społeczności w postaci kronik filmowych. Dotację na realizację tego przedsięwzięcia organizacja uzyskała w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Grantowego „Równać Szanse” 2007. Powstanie Stowarzyszenia zostało zainicjowane przez inny projekt, o tej samej nazwie, zrealizowany także dzięki programowi PAFW w 2006 roku.

Młodzi filmowcy uwiecznili w kadrze mieszkańców Kowal Oleckich, Stożnego i Sokółki – ich pracę (działalność 100-letniej cegielni), życie codzienne a także historię (reportaż o najstarszych mieszkańcach powiatu). Sami bohaterowie kronik mogli je obejrzeć na pokazach odbywających się w świetlicy wiejskiej, bibliotece lub pod gołym niebem, które młodzież przygotowała i prowadziła. Wszystkie kroniki zostały przekazane na płytach DVD szkołom i bibliotekom w powiecie. Materiały stworzone przez „Archiwistów Północy” zyskały uznanie wśród władz samorządowych miasta Olecko. Efektem jest realizacja cyklu comiesięcznych kronik, emitowanych w kinie „Mazur”.

Podczas trwania projektu Stowarzyszenie gościło ekipę Telewizji Polskiej, która zrealizowała reportaż o autorach projektu. Został on wyemitowany w lipcu 2007 r. w Programie I TVP.

Dodatkowym efektem projektu było powstanie stowarzyszenia w sąsiedniej gminie Monety. Młodzież z Kowal Oleckich zaraziła rówieśników z sąsiedztwa entuzjazmem i pasją do kina oraz chęcią pracy na rzecz lokalnej społeczności. Obie organizacje podjęły już wspólne działania.

Szkoła Ucząca Się (SUS)

Celem programu, realizowanego od 2000 roku wspólnie z Centrum Edukacji Obywatelskiej, jest poprawa jakości pracy szkół poprzez wprowadzanie zasad „organizacji uczącej się” w codzienną praktykę pracy nauczycieli. Punkt wyjścia stanowi samoocena prowadzona zgodnie z zasadami ukształtowanymi na podstawie doświadczeń europejskiego programu „Ocena Jakości Edukacji Szkolnej”. Praca szkół skupia się na podnoszeniu jakości w kluczowych obszarach, którymi są: efektywność kształcenia, nauczanie i uczenie się, szkoła jako instytucja, a także szkoła a środowisko zewnętrzne. W ramach programu szczególnie nacisk położony jest na pracę ze szkołami z terenów wiejskich i małych miast.

Szkoły, które ukończą szkolenia programowe i wprowadzą system zapewniania jakości, mogą wstąpić do Klubu „Szkół Uczących Się”. Placówki oświatowe zrzeszone w Klubie rozwijają system zapewniania jakości, pomagają sobie nawzajem w samoocenie, doskonalą nauczycieli, a także współpracują poprzez dzielenie się materiałami i doświadczeniem. Dzięki programowi „SUS” w szkołach poprawia się praca zespołowa. Szkoły otwierają się na kontakty ze światem zewnętrznym.

Ważnymi elementami programu, służącymi upowszechnianiu dobrych praktyk i poznawaniu innowacyjnych metod nauczania są Letnia Szkoła SUS oraz Polsko-Amerykańska Akademia Dyrektorów. W 2007 r., z udziałem ekspertów z USA, 52 nauczycieli - liderów oraz 48 dyrektorów zapoznano się z najnowszymi osiągnięciami i trendami w edukacji, pedagogice oraz zarządzaniu placówkami oświatowymi.

We wrześniu 2007 roku, we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, uruchomiono pilotażowe przedsięwzięcie „Dobrze uczyć

i oceniać w szkole samorządowej”, prowadzone wspólnie z Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej. Jego celem jest promowanie modelu pracy szkoły skoncentrowanej na wyrównywaniu szans edukacyjnych, zapobieganiu przedwczesnemu wypadaniu uczniów z systemu szkolnictwa oraz podnoszeniu kompetencji kluczowych. Etap pilotażowy ma ukazać możliwości prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego lokalnej polityki oświatowej, wspierającej szkoły w podnoszeniu efektywności metod nauczania oraz oceniania uczniów. W pilotażu biorą udział 202 szkoły.

Nową inicjatywą, także uruchomioną w ramach programu „SUS” w 2007 roku, są Studia Podyplomowe Liderów Oświaty. Naukę na tych studiach rozpoczęło 48 dyrektorów i wicedyrektorów szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych.

Program „Szkoła Ucząca Się” był inspiracją do podjęcia w 2002 roku masowej akcji „Szkoła z Klasą”, prowadzonej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą”. Ukończyło ją ponad 5.000 szkół z całej Polski. Kontynuacją akcji był rozpoczęty w 2005 roku projekt „Nauczyciel z Klasą”, a także uruchomiona w 2006 roku akcja „Uczniowie z Klasą”. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności była partnerem tych przedsięwzięć.

Dotacja PAFW wyniosła 2.200.195 USD, w tym 710.239 USD w 2007 roku.

Realizator programu:
Centrum Edukacji Obywatelskiej

STUDIA PODYPLOMOWE LIDERÓW OŚWIATY

Nową inicjatywą w programie „Szkoła Ucząca Się”, uruchomioną w 2007 roku wspólnie przez PAFW, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Collegium Civitas oraz Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty, są Studia Podyplomowe Liderów Oświaty, których zadaniem jest stworzenie w systemie szkolnictwa wyższego nowoczesnej formy doskonalenia kadry kierowniczej - dyrektorów szkół, szefów szkolnych zespołów kierowniczych, pracowników organów nadzoru i kuratorów oświaty.

W roku akademickim 2007/08 naukę rozpoczęło kilkudziesięciu dyrektorów i wicedyrektorów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Inicjatywa wykorzystująca dotychczasowe doświadczenia programu „SUS” spotkała się z dużym zainteresowaniem. Już w pierwszym roku akademickim organizatorzy podjęli decyzję o otwarciu dodatkowego rocznika studiów dla osób zainteresowanych zarządzaniem oświatą.

Zarządzanie placówkami oświatowymi w szczególności wymaga kontaktu z nowoczesną wiedzą wyniesioną z innych krajów, co w swych wypowiedziach potwierdzają słuchacze Studiów Podyplomowych Liderów Oświaty. „Uważam, że każdy dyrektor powinien się tu znaleźć, bo studia te po prostu rozwijają. Pozwalają szerzej spojrzeć na szkołę i edukację” – twierdzi Sabina Rybakowska, dyrektorka Zespołu Szkół w Benicach (woj. wielkopolskie), absolwentka pierwszego roku.

Wolontariat Studencki

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu grupy studentów-wolontariuszy (od dwóch do pięciu osób), realizują przygotowane przez siebie projekty edukacyjne rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Projekty prowadzone są w czasie wolnym od zajęć, w trakcie roku szkolnego, a także w wakacje i ferie. Dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności: mogą to być np. zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne, czy lingwistyczne.

Program promuje postawy aktywne nie tylko wśród uczniów, ale i studentów, u których kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności, solidarności, umożliwiając im jednocześnie realizację swoich pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formie.

W pilotażowej edycji programu, w 2004 roku, w całej Polsce przeprowadzono ponad 300 projektów edukacyjnych. Następne edycje cieszyły się jeszcze większym zainteresowaniem - w 2005 roku

w ponad 250 szkołach zrealizowano 621 projektów, w roku 2006 - 662 projekty, natomiast w minionym roku wsparto ponad 2.100 projektów w 291 szkołach i innych placówkach edukacyjnych (świetlicach, ośrodkach szkolno-wychowawczych), w których uczestniczyło blisko 2.500 studentów i ok. 36.000 uczniów.

W ramach programu powstaje sieć partnerów instytucjonalnych – szkół wyższych, samorządów, mediów – licząca obecnie około 40 instytucji, wśród nich m.in. Narodowy Bank Polski, Fundację PGNiG, Fundację Grupy TP, Uniwersytet Jagielloński czy też portal www.pracuj.pl, specjalizujący się w rekrutacji przez Internet.

Dotacja PAFW wyniosła 1.319.651 USD, w tym 654.458 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „KLANZA”

BYLI PREMIERZY - WOLONTARIUSZAMI

Wakacje mogą być dobrą okazją do realizacji ciekawych projektów nie tylko dla studentów. W 2007 roku w programie „Wolontariat Studencki” wzięli udział dwaj byli premierzy: prof. Jerzy Buzek i prof. Marek Belka.

Prof. Jerzy Buzek podczas swojej podróży opowiadał o „Wolontariacie Studenckim”, tłumaczył jego ideę i promował go: „Kiedyś trzeba było dla Polski ginąć, teraz trzeba umieć dobrze i z satysfakcją pracować” - mówił były premier. Sam dał najlepszy przykład, jak można część swojego urlopu wykorzystać na pożyteczne zajęcia – bawiąc się i ucząc dzieci. Dziewięciodniową trasę po Polsce pan Premier rozpoczął 19 lipca w Wieprzu, gdzie poprowadził lekcję o tematyce europejskiej.

Dzieci tłumnie gromadziły się podczas tych spotkań. O zadowoleniu uczestników świadczyły ich niektóre wypowiedzi: „Myślałem, że będzie sztywny, a jest wyluzowany. Nie tak, jak politycy, których oglądam w telewizji” - powiedział po meczu piłki nożnej dwunastoletni Kamil Mazur ze Szkoły Podstawowej w Futomie. A trzynastoletni Przemek Rzęsa, który strzelił premierowi dwa gole, od razu pobiegł do domu, żeby się pochwalić. Kolejną ważną postacią życia publicznego, która podjęła wyzwanie wolontariusza, był prof. Marek Belka. Spędził tydzień w małych miejscowościach na Roztoczu, prowadząc wspólnie ze studentami zajęcia dla dzieci. Główną tematykę lekcji byłego premiera stanowiły ONZ i problemy globalne.

Przedsiębiorczość w Szkole

Program wspiera inicjatywy zmierzające do stymulowania i rozwijania postawy przedsiębiorczości wśród uczniów gimnazjów i szkół średnich, przede wszystkim w małych miastach i na wsi.

Pierwszy komponent programu, to kontynuacja wcześniejszej inicjatywy „Przedsiębiorczość w Gimnazjum”, realizowanej wspólnie z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości, która wspierała działania nauczycieli na rzecz promocji wśród uczniów postaw kreatywnych i przedsiębiorczych oraz umiejętności pracy w grupie. Program w obecnej wersji motywuje młodzież także do zainteresowania się potrzebami innych oraz własnego środowiska, kształtuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, zachęca uczniów do rozwijania swoich zainteresowań, uczy ich planowania, organizacji pracy i samodzielności; nauczyciel jest partnerem ucznia, nie podejmuje za niego decyzji, ale pomaga mu analizować jej skutki i wyciągać wnioski.

Na potrzeby programu stworzono internetowy system dystrybucji materiałów edukacyjnych, dostępny na stronie Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości. Korzysta z niego ponad 1.000 nauczycieli z 718 szkół z całej Polski, którzy przed rokiem zadeklarowali chęć uczestnictwa w inicjatywie. Odbywają się szkolenia dla nauczycieli, a także warsztaty dla dyrektorów szkół i rad pedagogicznych, promujące program. Wydana została płyta CD oraz inne materiały metodyczne pomocne nauczycielom w pracy z uczniami.

Uczestnicy programu mogą brać udział w Ogólnopolskim Konkursie na Najlepsze Przedsięwzięcia Uczniowskie „IDEA”. Celem konkursu jest zachęcenie młodzieży do podejmowania użytecznych inicjatyw w środowisku szkolnym i lokalnym, a także umożliwienie uczniom z różnych stron Polski, wzajemnej prezentacji swoich osiągnięć oraz wymiany wiedzy i doświadczeń.

Drugi komponent programu to wsparcie ogólnopolskiej Olimpiady Przedsiębiorczości realizowanej przez Fundację Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych. W grudniu 2007 r. miały miejsce eliminacje szkolne III edycji zawodów, na które zgłosiło się 15.000 uczniów z ponad 800 szkół. Nowością rozgrywek jest kwalifikacja aż 1.500 zawodników do eliminacji okręgowych. Zawody okręgowe zaplanowane są na marzec 2008 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie oraz w Akademiach Ekonomicznych: w Katowicach, Poznaniu i we Wrocławiu. Finał wyłaniający laureatów Olimpiady odbędzie się w kwietniu 2008 r.

Dotacja PAFW wyniosła 427.952 USD, w tym 195.352 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości

OLIMPIADA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

W czerwcu 2007 r. w Akademii Ekonomicznej w Katowicach miała miejsce uroczystość wręczenia dyplomów i nagród dla laureatów II edycji Olimpiady Przedsiębiorczości. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności wspiera organizację Olimpiady w ramach programu „Przedsiębiorczość w Szkole”.

Zakres tematyczny Olimpiady jest zgodny z programem nauczania przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych. Hasłem tegorocznej edycji Olimpiady było „Tworzenie wartości przedsiębiorstwa”, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z kapitałem intelektualnym, jako źródłem wartości przedsiębiorstwa, sposobami rozwoju przedsiębiorstw oraz problematyką pozyskiwania środków niezbędnych do finansowania strategii rozwoju.

W finale wzięło udział 50 najlepszych uczniów wyłonionych w konkursie spośród ponad 19.000 uczniów z 931 szkół z całej Polski. Z finałowej pięćdziesiątki na podstawie testu wiedzy została wyłoniona grupa 25 laureatów, która następnie podczas prezentacji ustnych prezentowała jeden z trzech tematów związanych z obszarem tematycznym Olimpiady.

Zwycięzcą został Mateusz Frankowski z Liceum Ogólnokształcącego w Komarówce Podlaskiej. Najlepsi uczestnicy Olimpiady otrzymali indeksy uczelnialne organizujących Olimpiadę oraz laptopy, palmtopy i aparaty cyfrowe. Nagrody otrzymali również opiekunowie merytoryczni.

Stypendia Pomostowe

Program został zainicjowany w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem społeczny, jakim jest wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program ułatwia uzdolnionej młodzieży z małych miast i wsi, szczególnie z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach, poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów. Na kolejnych latach studiów pomoc stypendialna oferowana jest wyróżniającej się w nauce młodzieży w ramach konkursu „Prymus”, inicjatywy „stypendiów korporacyjnych” oraz projektu „Studiuł za Granicą”. W roku akademickim 2007/08, w ramach VI edycji programu, przyznano 1.118 stypendiów wypłacanych przez 10 miesięcy.

Program jest wspólnym przedsięwzięciem PAFW, Narodowego Banku Polskiego, Fundacji PZU, Fundacji BRE Banku, Fundacji Jana Kantego Steczkowskiego, Agencji Nieruchomości Rolnych, Fundacji Grupy TP, Fundacji Wspomagania Wsi, Akademii Szkoleń i Kompetencji a także koalicji ponad 70 lokalnych organizacji pozarządowych. Na realizację dotychczasowych edycji programu fundatorzy przeznaczyci łącznie blisko 31 mln zł, w tym PAFW ponad 15 mln zł.

W 2006 r. w ramach programu podjęto nową inicjatywę - „Dyplom z Marzeń”, w którą zaangażowały się: PAFW, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości i dziennik „Rzeczpospolita”. Jej celem jest zachęcenie i wsparcie kolejnych lokalnych organizacji pozarządowych do realizacji projektów stypendialnych zgodnych z ideą programu „Stypendiów Pomostowych”. W rezultacie ponad 80 nowych lokalnych organizacji udzieliło pomocy 350 stypendystom.

Ponad połowa „stypendystów pomostowych” oceniła, że bez

finansowej pomocy nie udało by im się podjąć studiów. Ponad 90 procent stypendystów kontynuuje studia po zakończeniu wsparcia w ramach programu. Jedna czwarta stypendystów na pierwszym roku osiąga średnią co najmniej 4.0. Blisko 90 procent z nich utrzymuje wysoką średnią także na II roku. Stypendium na I rok nauki na dziennych studiach magisterskich otrzymało dotychczas 7.500 absolwentów szkół średnich. Ponadto, w pięciu edycjach konkursu „Prymus” na najlepszą średnią podczas pierwszego roku studiów wyłoniono 1.342 laureatów, przyznano 115 stypendiów korporacyjnych, a także 54 stypendia w ramach inicjatywy „Studiuł za Granicą”.

Najnowszą inicjatywą są staże zagraniczne, skierowane do najlepszych uczestników programu. Do udziału zaproszone zostały firmy skupione w Amerykańskiej Izbie Handlowej w Warszawie gotowe przyjąć na staż polskich stypendystów.

Inny segment programu to stypendia naukowe adresowane do wyróżniającej się w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w szkołach biznesu. W 2007 roku przyznano 595 stypendiów naukowych.

Dotacja PAFW wyniosła 7.388.314 USD, w tym 1.460.566 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

ANNA SZYBIAK – LAUREATKA KONKURSU „PRYMUS”

Pochodzi z Dubiecka, małej miejscowości w województwie podkarpackim.

W 2006 roku, dzięki bardzo dobrym wynikom w nauce osiągniętym w szkole średniej, otrzymała stypendium na pierwszy rok studiów w Programie „Stypendiów Pomostowych”, które umożliwiło jej rozpoczęcie studiów na kierunku Filologii Szwedzkiej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. „Po zdaniu egzaminu maturalnego stanęłam przed trudnym wyborem dalszej drogi mojego życia. Postawiłam sobie wysoką poprzeczkę. Pomoc zaofiarowana przez Fundację ułatwiła mi start w dorosłe życie, pozwoliła na rozwój i realizację marzeń” – wspomina Ania Szybiak.

Wysoka średnia ocen (4,86) z egzaminów po pierwszym roku umożliwiła Ani Szybiak wzięcie udziału w konkursie „Prymus”, w którym nagrodą jest stypendium naukowe na drugi rok studiów, finansowane przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Ania została laureatką tego konkursu w 2007 roku. „Idea „Prymusa” jest piękna. Byłam bardzo szczęśliwa, gdy dowiedziałam się, iż jestem jego laureatką. Najwspanialsze jest to, że moja praca i starania zostały docenione. Teraz mam dość siły i wiary w siebie, by iść do przodu, gdyż - jak mówi łacińskie przysłowie - „Nie iść do przodu, to cofać się” – mówi Ania.

W najbliższej przyszłości Ania zamierza rozpocząć drugi kierunek studiów, by zwiększyć swoje szanse na trudnym rynku pracy. Wierzy, że pomoc, którą otrzymała, zaowocuje, i kiedyś to ona będzie mogła wspierać młodych, ambitnych i zdolnych ludzi, przekonując ich, że warto zdobywać wiedzę, nie rezygnując z marzeń.

Dla Dzieci

Rozpoczęty w 2005 roku program ma na celu tworzenie warunków dla wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich i małych miast, poprzez tworzenie jak najlepszego środowiska rozwojowego oraz poprawy jakości edukacji elementarnej.

W ramach pierwszej edycji, prowadzonej w latach 2005-2006, wybrane gminy wiejskie wzięły udział w pilotażowym „Lokalnym programie podnoszenia jakości edukacji elementarnej”. Ponadto, uczestniczące w programie partnerstwa organizacji pozarządowych i samorządów otrzymały dotacje na realizację projektów zakładających wdrożenie w praktyce elementów strategii na swoim terenie. Przyznano 10 grantów, a tematyka projektów obejmowała m. in. organizację zajęć dodatkowych dla dzieci, utworzenie ośrodków opieki dziennej, czy prowadzenie zajęć logopedycznych. Łącznie działaniami programu objęto ponad 1.500 dzieci oraz 4.000 osób dorosłych, w tym nauczycieli. Doświadczenia programu zostały zaprezentowane w publikacjach: „Małe dzieci w naszej gminie – jak podnieść jakość nauczania na poziomie podstawowym” oraz „Dobre praktyki”.

Kolejnym komponentem programu było stworzenie bazy danych organizacji pozarządowych wspierających edukację elementarną. Informacje znajdują się na stronie internetowej: www.dladzieci.org.pl (obecnie dostępne są informacje na temat 461 organizacji). Efektem programu było także przygotowanie „Raportu o sytuacji małych dzieci w Polsce” – jednego z pierwszych tego typu opracowań w naszym kraju.

W rozpoczętej w 2007 roku II edycji programu, 24 organizacje pozarządowe uczestniczą w szkoleniach, których celem jest upowszechnianie nowoczesnych metod pracy z małymi dziećmi. Równolegle kontynuowana jest współpraca ze wszystkimi gminami uczestniczącymi w pierwszej edycji oraz z 15 nowymi. Wezmą one udział w szkoleniu pomagającym stworzyć Gminną Strategię Edukacji Elementarnej i będą mogły uzyskać dotacje na projekty realizujące elementy tej strategii.

Nowością jest utworzenie na stronie programu Punktu Konsultacyjnego dla organizacji pozarządowych i gmin. Jego zadaniem jest pomoc merytoryczna i techniczna przy pisaniu wniosków o dofinansowanie z różnych źródeł na działania związane z wspieraniem rozwoju i edukacją najmłodszych.

W ramach programu, w 2007 roku, zostało zorganizowane II Ogólnopolskie Forum Edukacyjne „Razem dla dzieci”, podczas którego 29 organizacji pozarządowych zaprezentowało swoją ofertę programową i materiały dydaktyczne.

Dotacja PAFW wyniosła 366.219 USD, w tym 172.199 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego

FORUM EDUKACYJNE „RAZEM DLA DZIECI”

We wrześniu 2007 r. w Warszawie odbyło się II Forum Edukacyjne będące ogólnopolskim spotkaniem praktyków – rodziców, nauczycieli, edukatorów, pracowników domów kultury i organizacji pozarządowych – z polskimi i europejskimi ekspertami w dziedzinie wczesnej edukacji. Impreza organizowana przez Fundację Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego stanowiła jeden z elementów programu „Dla Dzieci”.

Forum poświęcone było zagadnieniom podwyższania standardów jakości w edukacji przedszkolnej. Wśród prelegentów znalazła się m.in. Irena Dzierżowska, była Wiceminister Edukacji Narodowej, która przedstawiła analizę rozwiązań stosowanych w Polsce i w Europie w zakresie jakości edukacji przedszkolnej. Wiceprezydent Warszawy Włodzimierz Paszyński ukazał znaczenie wczesnej edukacji dla wyrównywania szans edukacyjnych.

W ramach Forum odbyło się międzynarodowe seminarium, w którym wzięło udział 150 osób. Uczestnicy seminarium wysłuchali wystąpień gości z zagranicy, m.in. zapoznali się z doświadczeniami Narodowego Programu Zapewnienia Jakości Wczesnej Edukacji w Irlandii (The National Quality Framework for Early Childhood Education in Ireland), zaprezentowanymi przez Heino Schonfelda (Centre for Early Childhood Development & Education) oraz Berlińskiego Programu Wczesnej Edukacji, którego współautorką jest Annette Hautumm (Sozialpädagogisches Fortbildungswerk Berlin-Brandenburg).

Nauczyciele, rodzice, edukatorzy, a także inne osoby pracujące na co dzień z małymi dziećmi, mieli również możliwość udziału w warsztatach przygotowanych przez 29 polskich organizacji pozarządowych, działających na rzecz dzieci. Obejmowały one takie zagadnienia, jak: wspieranie edukacyjnej i wychowawczej roli szkoły przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, tworzenie koncepcji zajęć plastycznych dla dzieci, pracę z rodzicami dziecka problemowego, czy nauczanie wartości.

Forum odwiedziło blisko 800 nauczycieli. Jednym z efektów Forum jest utworzenie Partnerstwa na Rzecz Rozwoju i Edukacji Małych Dzieci, w skład którego weszły organizacje działające na rzecz najmłodszych. III Forum Edukacyjne zostanie zorganizowane we wrześniu 2008 r.

Uniwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

Celem rozpoczętego w 2005 roku programu jest wspieranie edukacji i pobudzanie energii społecznej seniorów poprzez pomoc dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Przedsięwzięcie realizowane jest na dwóch płaszczyznach – pierwsza to konkurs grantowy, a druga to platforma współpracy służąca wymianie doświadczeń między Uniwersytetami Trzeciego Wieku (strona internetowa www.utw.pl oraz cykliczne ogólnopolskie konferencje).

W dotychczasowych trzech edycjach konkursu grantowego przyznano 131 dotacji. W ramach pierwszej edycji dofinansowano przede wszystkim realizację projektów służących podniesieniu jakości oferty edukacyjnej UTW, w tym organizacji zajęć komputerowych, a także dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów. Priorytety konkursu w drugiej i trzeciej edycji uległy rozszerzeniu tak, aby obok nauki w ramach UTW stymulować zaangażowanie osób starszych w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu.

Przedstawiciele wszystkich UTW mają możliwość wymiany doświadczeń podczas ogólnopolskiej konferencji organizowanej corocznie w ramach programu, przy aktywnej współpracy lokalnego UTW. Dotychczas takie spotkania odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku oraz Płocku. Z roku na rok rośnie liczba Uniwersytetów Trzeciego Wieku, do czego w znacznej mierze przyczynia się program PAFW.

Dotacja PAFW wyniosła 825.715 USD, w tym 304.488 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja dla Uniwersytetu Jagiellońskiego

PROJEKT „JACEK I AGATKA”

Uniwersytet Trzeciego Wieku „Żyj Kolorowo” z Ustki (woj. pomorskie) działa od 2005 roku. Od samego początku bierze czynny udział w życiu społeczności lokalnej, a ważnym elementem jego działalności jest kontakt z młodym pokoleniem. Sluchaczki i sluchacze UTW często goszczą dzieci i młodzież z usteckich szkół, a także organizują dla nich zabawy mikołajkowe oraz z okazji Dnia Dziecka.

W 2007 r., ramach III edycji programu „Uniwersytety Trzeciego Wieku”, UTW z Ustki prowadził projekt „Jacek i Agatka”, którego celem było przygotowanie przedstawienia dla wielopokoleniowej widowni. Dwunastoosobowy zespół brał udział w warsztatach teatralnych, gdzie pod okiem profesjonalistów pracowano nad spektaklem „Bajka o gwiazdach”. Premiera odbyła się przed 200-osobową widownią w ramach obchodów Dnia Dobrych Uczynków, organizowanego w całej Polsce przez Fundację Ekologiczną „Arka”. Przedstawienie obejrzały dzieci z zaprzyjaźnionej klasy integracyjnej jednej z usteckich szkół oraz uczniowie innych szkół podstawowych, średnich, ich rodzice, przedstawiciele władz samorządowych i mediów, a także goście z płockiego UTW.

Projekt „Jacek i Agatka” był jednym z wielu działań usteckiego UTW skierowanym do dzieci i młodzieży, realizowanym we współpracy z lokalnymi szkołami. Aby finansować tego typu inicjatywy, działacze UTW starają się pozyskiwać środki w najróżniejszy sposób: organizują loterie fantowe, biorą udział w konkursach grantowych, a także ubiegają się o fundusze Unii Europejskiej.

Wspieranie Organizacji Pozarządowych: TWI/FIM@NGO/EURO-NGO+

Program konsoliduje ofertę wsparcia pozagranowego dla inicjatyw obywatelskich, która dotychczas realizowana była poprzez trzy odrębne programy: „TWI” (Towarzystwo Wzajemnej Informacji – System Informacyjny dla i o Organizacjach Pozarządowych), „FIM@NGO” (Zarządzanie Finansami w Organizacjach Pozarządowych) oraz „EURO-NGO” (Jak Pozyskiwać Środki UE).

Celem programu jest zapewnianie organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce – szczególnie z małych miast i wsi – wsparcia instytucjonalnego poprzez dostęp do informacji, poradnictwa i szkoleń. Idzie o poprawę warunków funkcjonowania organizacji i podniesienie jakości zarządzania nimi, a przez to o bardziej efektywne działanie i skuteczną realizację projektów społecznych.

W roku 2007 program składał się z trzech równoległych ścieżek. Pierwsza z nich – „Towarzystwo Wzajemnej Informacji” (TWI) – miała na celu dalsze rozszerzanie podstawowych zasobów systemu informacji dla organizacji pozarządowych takich, jak: portal organizacji pozarządowych „ngo.pl”, informatorium z infolinią 0-801-646-719, badania i publikacje, m.in. bezpłatne broszury „Warto Wiedzieć Więcej - 3W*”, miesięcznik „gazeta.ngo.pl”. Został także dofinansowany kwartalnik „Trzeci Sektor” wydawany przez Instytut Spraw Publicznych. Druga ścieżka – „FIM@NGO” – to szkolenia, poradnictwo i publikacje dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach pozarządowych, w większości z małych miejscowości. Z kolei w ramach ścieżki „EURO-NGO+” prowadzone były działania informacyjne oraz

wsparcie eksperckie dla organizacji pozarządowych, mające na celu zwiększenie przez te organizacje absorpcji środków Unii Europejskiej. Były one kontynuacją programu „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003-2006 przez sieć SPLOT oraz Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych; efektem programu było stworzenie ogólnodostępnego systemu informowania i doradztwa w zakresie zasad i mechanizmów funkcjonowania funduszy unijnych, obsługiwane przez przeszkolonych Specjalistów „EURO-NGO”.

Dotacje PAFW wyniosły:

- ścieżka „TWI”: 1.249.005 USD, w tym 69.920 USD w 2007 roku
- ścieżka „FIM@NGO”: 476.573 USD, w tym 23.280 USD w 2007 roku
- ścieżka „EURO-NGO+”: 1.157.151 USD, w tym 51.982 USD w 2007 roku

Realizatorzy programu:

ścieżka „TWI”: Stowarzyszenie Klon/Jawor

ścieżka „FIM@NGO”: Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

ścieżka „EURO-NGO+”: Stowarzyszenie Klon/Jawor i Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych

„GAZETA.NGO.PL” – PISMO DLA ZAANGAŻOWANYCH SPOŁECZNIE

Miesięcznik „gazeta.ngo.pl” jest współfinansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w ramach programu „Wspieranie Organizacji Pozarządowych” - ścieżka „TWI”. To obecnie jedyny tytuł w Polsce kierowany bezpośrednio do organizacji pozarządowych. Ukazuje się od 5 lat.

„gazeta.ngo.pl” jest magazynem o charakterze popularyzatorskim i edukacyjnym, dostępnym tylko w prenumeracie. Prezentuje sprawy najważniejsze dla stowarzyszeń i fundacji takie, jak: zmiany w prawie, istotne wydarzenia z życia trzeciego sektora, informacje o funduszach unijnych, ciekawe inicjatywy społeczne. Znaczna część publikowanych w niej tekstów to informacje praktyczne, pomagające w codziennej pracy organizacjom pozarządowym. Każdy numer ma swój temat przewodni. W 2007 roku tematami przewodnimi były m.in.: nowe technologie, fundraising i ekonomia społeczna.

Odbiorcami gazety, wydawanej w nakładzie 2.000 egzemplarzy, są organizacje pozarządowe z całej Polski, a także grupy nieformalne i osoby prywatne związane z działalnością społeczną, które nie dysponują stałym dostępem do Internetu, a co za tym idzie – nie mają możliwości korzystania z zasobów portalu organizacji pozarządowych „ngo.pl”. Ważną grupę odbiorców stanowią również pracownicy urzędów i instytucji współpracujących z trzecim sektorem - pełnomocnicy ds. organizacji pozarządowych, czy pracownicy socjalni.

Redakcję miesięcznika, która mieści się w Warszawie, tworzą dziennikarze związani z portalem organizacji pozarządowych „ngo.pl”; współpracują z korespondentami lokalnymi z całej Polski, a także korzystają ze wsparcia 14 regionalnych serwisów „ngo.pl”.

Działaj Lokalnie

Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie inicjatyw obywatelskich, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów i pobudzeniu nowych aspiracji wśród społeczności wiejskich i w małych miastach. Poprzez dotacje przyznawane w otwartych konkursach grantowych oferowana jest pomoc w budowaniu aktywnych społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania. Każda społeczność to inni ludzie, inne zasoby, potrzeby, tradycje i doświadczenia; dlatego „Działaj Lokalnie” wspiera przedsięwzięcia o różnicującym charakterze. Każda społeczność wybiera własną metodę osiągania swoich celów.

W ramach trzech pierwszych edycji „Działaj Lokalnie”, w ogólnopolskich konkursach grantowych zostało wspartych 357 projektów, przy zaangażowaniu ponad 1 mln USD ze środków PAFW. Począwszy od IV edycji programu rozwijana jest zdecentralizowana formuła przyznawania grantów. W edycji tej - realizowanej w latach 2005-2006 - w konkursach ogólnopolskich dofinansowano 99 projektów, natomiast 519 dotacji przyznano w konkursach lokalnych, za pośrednictwem 30 Lokalnych Organizacji Grantowych (LOG).

W 2007 roku, w zakończonej V edycji programu, sieć partnerów powiększona do 45 Lokalnych Organizacji Grantowych przyznała 1.028 dotacji. Wkład LOG wyniósł blisko 430.000 USD, a wkład własny lokalnych beneficjentów – ponad 2 miliony USD. W wyniku ogólnopolskiego konkursu wyłoniono kolejnych 10 organizacji zainteresowanych wejściem do sieci LOG.

Zdecentralizowany sposób przyznawania grantów cieszy się dużym zainteresowaniem: w V edycji złożono łącznie 2.158 aplikacji. Informacja o lokalnych konkursach dociera bezpośrednio do mieszkańców danej

społeczności (sieć LOG na koniec V edycji programu pokrywała swoim zasięgiem ponad 500 gmin), a koncentracja 8-10 dofinansowanych projektów na niewielkim obszarze przyczynia się do silniejszej aktywizacji obywateli i budowania lokalnego kapitału społecznego. Wsparte zostały zarówno projekty kulturalno-edukacyjne, jak i dotyczące rozwoju turystyki, przedsiębiorczości, aktywizacji zawodowej, usług socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałania patologiom wśród dzieci i młodzieży, poprawy bezpieczeństwa publicznego, odtworzenia dziedzictwa kulturowego, a także ochrony przyrody. Ich wspólnym mianownikiem była lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabyli nowe umiejętności, nauczyli się lepiej organizować i reagować na nowe problemy.

W minionym roku PAFW po raz kolejny wsparła również XI edycję Konkursu o tytuł „Dobroczyńca Roku”, będącego najbardziej rozpoznawalną w Polsce inicjatywą propagującą społeczną odpowiedzialność biznesu. Fundacja objęła patronat nad kategorią „Lokalny wymiar społecznego zaangażowania firmy”, promującą społeczne zaangażowanie firm w rozwój lokalnych społeczności – tam, gdzie działają Lokalne Organizacje Grantowe.

Dotacja PAFW wyniosła 4.261.989 USD, w tym 882.773 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

„LETNIE OCAL – ORŁOWSKIE CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ”

Orłowo to mała wieś niedaleko Nidzicy (woj. warmińsko-mazurskie) zamieszkała przez 218 mieszkańców. Większość z nich to bezrobotni, byli pracownicy PGR-u. Po jego rozwiązaniu mieszkańcom trudno było się odnaleźć w nowej rzeczywistości. Wieś była zaniedbana, a miejsce spotkań dzieci i młodzieży najczęściej stanowił przystanek autobusowy.

Impulsem do zmian na lepsze był wspólny pomysł na projekt i dotacja otrzymana w 2007 roku w V edycji programu „Działaj Lokalnie”. Mieszkańcy uporządkowali park w Orłowie, zbudowali skromny plac zabaw, a także wyremontowali i wyposażyli świetlicę wiejską. Następnie zorganizowali dwie wystawy w plenerze: „Orłowo dawniej i dziś” oraz „Z czym kojarzy Ci się Orłowo?”, które były chętnie odwiedzane przez mieszkańców okolicznych miejscowości.

Innym efektem projektu była integracja lokalnej społeczności i powołanie stowarzyszenia „Letnie Centrum Aktywności Lokalnej - OCAL”. Inicjatywa, która zrodziła się dzięki inspiracji programowi „Działaj Lokalnie”, przynosi coraz więcej korzyści mieszkańcom Orłowa.

W czerwcu 2007 roku mieszkańcy, z pomocą wolontariuszy banku Citi Handlowy, wykonali ławki do budowanego amfiteatru, posadzili drzewka i krzewy oraz rozbudowali plac zabaw dla dzieci. Wolontariusze zakupili także encyklopedie i książki do świetlicy. Obecnie stowarzyszenie liczy 21 członków; 18 z nich pochodzi z Orłowa.

Ponadto, stowarzyszenie z Orłowa nawiązało współpracę z Lokalną Organizacją Grantową w Nidzicy i w kolejnym konkursie grantowym programu „Działaj Lokalnie” otrzymało grant na projekt „OCALIĆ od zapomnienia”. Mieszkańcy opisali i oznakowali ciekawe oraz historyczne miejsca, które warto zobaczyć w okolicy. Przygotowali materiały promujące swoją wieś oraz tablice informacyjne, a dzięki nawiązaniu współpracy z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie zaktualizowali mapy zasobów geologicznych okolic Orłowa.

Miejscowość wygląda dziś zupełnie inaczej, a mieszkańcy przekonali się, że warto „działać lokalnie” i wspólnie można nie tylko zmienić swoją okolicę, ale także siebie nawzajem. „Robimy to dla dzieci. Chcemy pokazać, że można lepiej żyć” – mówi Kazimierz Kujawski, sołtyś Orłowa i inicjator stowarzyszenia „OCAL”.

Liderzy PAFW

Celem programu, realizowanego z zaangażowaniem Stowarzyszenia Szkoła Liderów, jest wsparcie rozwoju kwalifikacji i umiejętności osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie nowatorskiej w trzecim sektorze metody tutoringingu polegającej na stałej współpracy uczestnika programu z doświadczonym tutorem. Program jest skierowany do aktywnych uczestników lokalnych projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza: „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „EURO-NGO”, „Przemiany w Regionie (RITA)”, „Wieś Aktywna: budowanie społeczeństwa informacyjnego (e-VITA)”, „Dla Dzieci”, „Obywatel i Prawo”.

Liderzy mają również możliwość uzyskania małych dotacji na realizację projektów służących ich społecznościom, dzięki czemu w praktyce mogą wykorzystać nabywaną w ramach programu wiedzę. Ofertę dopełniają staże edukacyjne w organizacjach pozarządowych, a także wsparcie ekspertów z różnych dziedzin. Istotny komponent programu, jaki stanowi cykl szkoleń, jest dostosowany do zdiagnozowanych indywidualnie potrzeb oraz priorytetów uczestników i uwzględnia

takie zagadnienia, jak: budowanie zespołu, zarządzanie projektem, kierowanie organizacją, planowanie strategiczne, komunikacja interpersonalna, angażowanie otoczenia, budowanie partnerstwa lokalnego, zdobywanie funduszy. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności oraz ustanowione kontakty mają pomóc jego uczestnikom w rozszerzeniu skali prowadzonej działalności społecznej.

Efekty dotychczasowych trzech edycji programu to podniesienie kwalifikacji 180 liderów lokalnych z całej Polski i powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie grupy 33 tutorów - specjalistów w zakresie stosowania metody tutoringingu.

Czwarta edycja programu rozpoczyna się w lutym 2008 roku.

Dotacja PAFW wyniosła 799.306 USD, w tym 333.282 USD w 2007 roku.

Realizator programu:
Stowarzyszenie Szkoła Liderów

ADAM WAWOCZNY – UCZESTNIK III EDYCJI

Pochodzi z Suminy (woj. śląskie). Kieruje stowarzyszeniem „SUMINA na rzecz Odnowy i Rozwoju Górnego Śląska” i aktywnie działa w kilku lokalnych organizacjach pozarządowych.

W 2007 roku uczestniczył w III edycji programu „Liderzy PAFW” i uzyskał grant na działania służące podniesieniu własnych kwalifikacji. Adam Wawoczny postanowił zmienić sposób organizacji pracy stowarzyszenia „SUMINA” - celem jego projektu było zdobycie umiejętności delegowania zadań, a także motywowania i angażowania członków organizacji do podejmowania przedsięwzięć realizowanych przez stowarzyszenie.

Dzięki dwumiesięcznej wizycie studyjnej w Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych w Rybniku Adam uzyskał praktyczną wiedzę, jak działa sprawnie funkcjonująca organizacja pozarządowa posiadająca duży, dynamiczny zespół. Poznał strukturę tej organizacji, sposób kierowania i delegowania zadań. Wykorzystując zdobyte w trakcie wizyty studyjnej doświadczenia, zorganizował warsztaty dla członków swojego stowarzyszenia. Dzięki projektowi Adam nauczył się lepiej kierować ludźmi w swoim stowarzyszeniu. Przekonał ich także do wzięcia odpowiedzialności za ich wspólne przedsięwzięcia.

„Teraz wiem, że można dokonać zmian, do których kiedyś podchodziłem sceptycznie, zakładając, że nie da się ich przeprowadzić, lub są niemożliwe do wykonania. Nauczyłem się, że ludzie, których czasem nie mam sumienia angażować w kolejne przedsięwzięcia społeczne, tak naprawdę tego ode mnie oczekują. Są chętni do współpracy. Przekonałem się o dodatkowych umiejętnościach i pomysłach innych osób, które chcą pomóc mi w prowadzeniu organizacji” – tak efekty swojego projektu podsumowuje Adam Wawoczny.

Work in Poland

Przedsięwzięcie wyrasta z doświadczeń programu „Bezrobocie – co robić”, realizowanego w latach 2001-2006. Jego celem jest wzmocnienie kompetencji i sprawności organizacji pozarządowych w zakresie świadczenia usług dla rynku pracy.

Program składa się z kilku wzajemnie powiązanych segmentów: badań i analiz, działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do organizacji pozarządowych, a także grantów finansujących projekty lokalnych działań na rynku pracy, prowadzonych z wykorzystaniem technologii informacyjnych. Realizacja programu obejmuje także działania informacyjne (Portal www.bezrobocie.org.pl) i edukacyjne (seminaria, szkolenia), skierowane do organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych oraz samorządowych partnerów tych organizacji.

W ramach pierwszego segmentu programu zespół ekspertów przygotował dwa raporty. Pierwszy z nich jest efektem działań zespołu badawczego oraz warsztatów eksperckich dotyczących problematyki polskiego rynku pracy w związku z migracją oraz roli i możliwości NGOs w tym kontekście. Drugi jest diagnozą możliwości i potrzeb NGOs działających na rynku pracy, oceną ich potencjału i kompetencji, szczególnie w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych (ICT).

W 2007 roku zorganizowano również 5 seminariów i szkoleń dla organizacji pozarządowych poświęconych uwarunkowaniom rynku pracy w kontekście migracji. Organizacje pozarządowe, które w trakcie szkoleń przygotowują najlepsze projekty odpowiadające na problemy lokalnych rynków pracy, będą mogły ubiegać się o dofinansowanie w ramach konkursu grantowego. Przewidywane jest dofinansowanie kilku projektów, poświęconych tematyce migracji i wykorzystujących nowoczesne technologie informatyczne. Ponadto 10 organizacji otrzyma wsparcie doradcze w postaci pomocy ekspertów ds. rynku pracy. Organizacje będą mogły ubiegać się także o wsparcie finansowe w zakresie wprowadzania nowoczesnych technologii.

Przygotowane zostanie również opracowanie zawierające przykłady metod i narzędzi wykorzystujących ICT w działaniach na rynku pracy, z uwzględnieniem doświadczeń zagranicznych.

Dotacja PAFW wyniosła 188.694 USD.

Realizator programu:

Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych

„WSPÓŁCZESNE PROCESY MIGRACYJNE A AKTYWNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH POWIĄZANYCH Z RYNKIEM PRACY” - RAPORT

Celem raportu jest przedstawienie kompleksowego i pogłębionego obrazu współczesnych migracji Polaków, jak również obecności cudzoziemców w Polsce oraz powiązanie obu tych procesów z problematyką polskiego rynku pracy. Raport formułuje wskazówki oraz rekomendacje przydatne do tworzenia oraz realizowania niezależnych i innowacyjnych projektów w dalszej fazie programu „Work in Poland”.

Autorzy postawili sobie za zadanie nakreślenie szerszego kontekstu oraz identyfikację obszarów, w których aktywność organizacji pozarządowych wydaje się nie tylko pożyteczna, ale także niezbędna dla przeciwdziałania niepożądanym efektom migracji.

Zdaniem autorów migracja może mieć pozytywny wpływ na lokalne rynki i społeczności, choćby przez to, że mobilizuje do działania. Ale są też rejon, gdzie jest główną przyczyną bierności. „Rodziny uzależniają się od transferów pieniężnych, wolą tymczasowość związaną z cyklicznością sezonowej pracy za granicą niż stabilne zatrudnienie w kraju” – twierdzi dr Joanna Tyrowicz z Uniwersytetu Warszawskiego, współautorka raportu. „Dla wielu osób nie ma odpowiedniej pracy w miejscu, gdzie mieszkają. Gdy dochodzi do wyboru: wyjazd do dużego miasta, czy za granicę, wybierają to drugie, choć często pracują poniżej swoich kwalifikacji” – wyjaśnia dr Paweł Kaczmarczyk, współautor publikacji.

Raport, stanowiący swoiste kompendium wiedzy na temat współczesnych procesów migracyjnych w Polsce, może być inspiracją do podejmowania działań w wielu społecznościach - albo już doświadczonych negatywnymi skutkami migracji, albo chcących im przeciwdziałać. Wiele organizacji pozarządowych – samodzielnie lub we współpracy z samorządami lokalnymi – dostrzega zdiagnozowane w raporcie problemy i podjęło działania zmierzające do ich złagodzenia.

Całość raportu jest dostępna na Portalu www.bezrobocie.org.pl.

Wieś Aktywna: budowanie społeczeństwa informacyjnego (e-VITA)

Przedsięwzięcie to było poprzedzone programem „Wieś Aktywna” (VITA), realizowanym w latach 2001-2003. Jego celem jest promocja wykorzystania technologii informacyjnych w rozwoju lokalnym. Program „e-VITA” jest adresowany do społeczności wsi i małych miast – w szczególności do samorządów lokalnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i młodzieży.

Program pilotażowy „e-VITA” realizowany był w latach 2004-2005 w sześciu gminach wybranych w drodze konkursu: Białogardzie, Cekcynie, Małym Plocku, Reczu, Stosowicach, Żelowie. W gminach tych zaplanowano i zbudowano infrastrukturę teleinformatyczną w 41 instytucjach samorządu lokalnego, którym dostarczono szerokopasmowy, publiczny dostęp do Internetu (m.in. w szkołach, bibliotekach, urzędach gmin i gminnych centrach informacji). Oferta programu zawierała także szkolenia, doradztwo oraz granty na realizację lokalnych projektów wykorzystania ICT.

Dzięki programowi uczestniczący w nim mieszkańcy gmin zdobyli i zwiększyli swoje umiejętności w zakresie wykorzystania komputerów oraz Internetu w poszukiwaniu pracy, rozwoju przedsiębiorstw, a także w realizacji różnych projektów społecznych. Samorządy uzyskały również wiedzę niezbędną przy opracowywaniu projektów finansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Realizacja drugiej edycji rozpoczęła się w 2006 r. konkursem grantowym

dla partnerstw lokalnych składających się z samorządów, organizacji pozarządowych i innych instytucji. 66 partnerstw złożyło wnioski, a 13 z nich zaproszono do programu (8 nowych i 5 uczestniczących w działaniach pilotażowych).

W efekcie drugiej edycji programu powstało 11 gminnych, niekomercyjnych sieci komputerowych, dzięki którym dostęp do Internetu uzyskali mieszkańcy 60 wsi (do końca 2007 roku podłączono do sieci ponad 1.500 abonentów). W 11 miejscowościach powstały publiczne punkty dostępu do Internetu. 1.360 mieszkańców z 12 gmin zdobyło lub poszerzyło wiedzę dotyczącą korzystania z komputera i Internetu podczas szkoleń organizowanych lokalnie w gminach, a 500 osób uczestniczyło w internetowych szkoleniach z zakresu tworzenia projektów. Zrealizowano szereg inicjatyw z wykorzystaniem Internetu, m. in. gminne strony społeczne i edukacyjne. Opracowano również strategie informatyzacji dla 13 gmin.

Dotacja PAFW wyniosła 1.207.634 USD, w tym 392.880 USD w 2007 roku.

Realizator programu i partner współfinansujący:
Fundacja Wspomagania Wsi

„METODA e-VITA”

Przygotowania wiodące do programu „e-VITA” wskazywały na złożoność budowy społeczeństwa informacyjnego w skali lokalnej. Realizacja programu pozwoliła opracować i zweryfikować dostosowaną do polskich realiów metodę informatyzacji: „metodę e-VITA”.

Została ona opracowana przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności i Fundację Wspomagania Wsi; bazuje na doświadczeniach zrealizowanego w latach 2004-2005 pilotażowego programu „Wieś Aktywna: budowanie społeczeństwa informacyjnego (e-VITA)”, którego celem było wykorzystanie technologii informacyjnych (ICT) dla społecznego i gospodarczego rozwoju wsi i małych miast.

Metoda zakłada kompleksowe działania, prowadzące do wykorzystania technik informacyjnych w rozwoju lokalnych społeczności. Uwzględnia czynniki techniczne, ekonomiczne i społeczne. Może być wdrażana z pomocą krajowych oraz zagranicznych źródeł finansowania, w tym z Unii Europejskiej. Pozwala skutecznie aktywizować lokalne społeczności wokół rozwiązywania własnych problemów, zaspokajania potrzeb i podejmowania nowych wyzwań z wykorzystaniem technologii informacyjnych.

W 2007 roku wydano publikację pt. „Metoda e-VITA” prezentującą doświadczenia zebrane podczas informatyzacji 6 gmin w pierwszej edycji programu. Jest to poradnik dla samorządowców, który przedstawia całościowe „know-how” dotyczące informatyzacji gmin, w tym m.in. przykłady budowy sieci komputerowych, ich eksploatacji i praktycznego wykorzystania dostępu do Internetu w społecznościach lokalnych. Wersja elektroniczna publikacji jest dostępna na portalu „Witryna Wiejska” (www.witrynawiejska.org.pl).

Konkurs „Pro Publico Bono”

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez premiera Jerzego Buzka. Od 2000 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności jest fundatorem nagród konkursowych.

Celem Konkursu, organizowanego pod auspicjami Rzecznika Praw Obywatelskich, jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych - w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności, w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej. W Kapitułę Konkursu, której przewodniczy prof. Andrzej Zoll, zasiadają znane osobistości oraz laureaci głównych nagród poprzedniej edycji. Pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-Jeziorański.

Kapituła przy ocenie zgłaszanej inicjatywy bierze pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków

społecznych. Ponadto Kapituła uwzględnia stabilność danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w jej działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami. Wyróżnione organizacje otrzymują nagrody pieniężne, które najczęściej służą kontynuacji podejmowanych przedsięwzięć.

W 2007 r., w ramach 9. edycji Konkursu, Kapituła nagrodziła 18 organizacji. Ceremonia wręczenia nagród odbyła się 11 listopada w Krakowie. Nagrodę główną otrzymała Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka” z Poznania za stworzenie Europejskiej Sieci Integracji Migrantów w Londynie i Dublinie. Nagrody Honorowe przyznano Fundacji Kronenberga oraz Fundacji Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego z Grodziszczka.

Dotacja PAFW wyniosła 1.382.148 USD, w tym 266.992 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono”

FUNDACJA POMOCY WZAJEMNEJ „BARKA” – LAUREAT NAGRODY GŁÓWNEJ W 2007 ROKU

Celem fundacji jest pomoc osobom niepełnosprawnym, bezdomnym, opuszczającym zakłady karne, szpitale psychiatryczne, matkom wychowującym samotnie dzieci, dzieciom i młodzieży zagrożonej, osobom uzależnionym, w ich rehabilitacji i rozwoju, w oparciu o społeczną naukę Kościoła rzymskokatolickiego. Głównym kierunkiem działań jest tworzenie, a następnie wspieranie, najróżniejszych form pomocy wzajemnej, organizowanej przez grupy formalne i nieformalne oraz osoby znajdujące się w potrzebie.

„Barka” stara się spełniać swą misję w społecznościach lokalnych również poprzez animowanie tworzenia stowarzyszeń samopomocowych, wspólnot i klubów integracyjnych, inspirowanie zakładania przedsiębiorstw społecznych, animowanie edukacji liderów lokalnych oraz grup samokształceniowych, inspirowanie tworzenia centrów integracji społecznej, ośrodków doradztwa i informacji w kraju i zagranicą, rozwój programów budownictwa socjalnego, a także budowanie partnerstw lokalnych na poziomie krajowym i europejskim. Działa na polu nowatorskich inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej.

Współpraca „Barki” z innymi organizacjami, jak również władzami samorządowymi i publicznymi, wykracza poza granice Polski. Działalność na rzecz polskich emigrantów w Londynie i Dublinie, za którą „Barka” otrzymała nagrodę w Konkursie „Pro Publico Bono”, jest przykładem profesjonalnej i zakrojonej na szerszą skalę akcji z zakresu pomocy społecznej.

Przejrzysta Polska

Akcja „Przejrzysta Polska” stanowi efekt partnerskiej współpracy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, Fundacji im. Stefana Batorego, „Gazety Wyborczej” i Fundacji Agory, Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz Banku Światowego.

Główny cel akcji to poprawa jakości życia publicznego oraz funkcjonowania samorządów, a także pobudzenie aktywności obywatelskiej, szczególnie w małych miastach i wsiach. Uczestnicy akcji, to samorządy lokalne, które przy współpracy z lokalną społecznością wprowadzają i doskonalą stosowanie w swoich gminach i powiatach sześć zasad dobrego rządzenia Modelu Przejrzystej Polski takich, jak: przejrzystość, partycypacja społeczna, przewidywalność, fachowość, rozliczalność, brak tolerancji dla korupcji. Do każdej z zasad przypisane są konkretne zadania, w tym: opracowanie kodeksu etycznego urzędnika i radnego, stworzenie mapy inicjatyw lokalnych, opracowanie materiału przybliżającego strategię i budżet gminy, przygotowanie kart usług świadczonych w samorządzie.

Akcja rozpoczęła się w 2004 r. realizacją etapu pilotażowego pod nazwą „Przejrzysta Gmina”. Był to roczny program przeprowadzony dla piętnastu gmin i jednego powiatu. W 2005 roku 16 samorządów, które uczestniczyły w fazie pilotażowej, wraz z ekspertami programu, pełniło rolę konsultantów dla uczestników akcji masowej „Przejrzysta Polska”, do której zgłosiło się prawie 800 samorządów (w tym wiele z dużych miast). 426 z nich wdrożyło zadania obowiązkowe i ukończyło program, co zostało potwierdzone specjalnym certyfikatem. Z tej grupy 128 samorządów zrealizowało kolejne zadania w ramach kontynuacji akcji w 2006 roku. Samorządy uczestniczące w akcji mogły korzystać ze

wsparcia ekspertów – łącznie przeszkolono ponad 3.000 urzędników. Uczestnicy akcji zrealizowali ponad 4.000 zadań, które raportowali na specjalnie stworzonej do celów programu platformie internetowej.

W odpowiedzi na postulaty samorządów, wsparcie dla laureatów akcji było kontynuowane w roku 2007. Powstało Forum Przejrzystej Polski – platforma współpracy skupiająca 47 najaktywniejszych, najbardziej zaawansowanych we wdrażaniu zasad samorządów. W wyniku działań Forum w 2007 roku, stworzona została nowa wersja Modelu Przejrzystej Polski.

Inne działania prowadzone w ramach programu polegały na upowszechnianiu doświadczeń i dobrych praktyk wśród samorządów, które nie brały udziału w programie oraz na przygotowaniu narzędzi oceny i doskonalenia procedur wdrożonych w ramach akcji. Ponadto doświadczenia akcji były przekazywane zainteresowanym samorządom innych krajów, m.in. Ukrainy, Gruzji, Bułgarii, Rumunii, Armenii, Azerbejdżanu, Kazachstanu i krajów bałkańskich; w niektórych z nich podjęto już pilotażowe działania mające testować zasady wypracowane w „Przejrzystej Polsce”.

Dotacja PAFW wyniosła 451.765 USD w tym 127.206 USD w 2007 roku.

Realizator programu:

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

FORUM „PRZEJRZYSTEJ POLSKI”

Powstało w 2007 roku z myślą o umożliwieniu najbardziej aktywnym samorządom wymiany doświadczeń i dobrych praktyk oraz oceny skuteczności i weryfikacji zadań wdrożonych przez nich w ramach akcji „Przejrzysta Polska”.

Uczestnicy Forum - 47 jednostek samorządu terytorialnego z 16 województw - dokonali przeglądu (audytu) wybranych zadań wdrożonych w ramach akcji w 2005 i 2006 roku w celu oceny ich skuteczności oraz weryfikacji Biuletynów Informacji Publicznych. Samorządowcy korzystali z bieżącego wsparcia ekspertów programu w postaci konsultacji oraz szkoleń; łącznie przeprowadzono 54 szkolenia, z których skorzystało prawie 1.000 pracowników samorządu. Audytowi poddano łącznie 155 zadań obligatoryjnych i fakultatywnych. Wszyscy uczestnicy za udział i pracę w Forum otrzymali certyfikat.

W efekcie działania Forum powstała nowa wersja Modelu Przejrzystej Polski, która jest dostępna na stronie internetowej www.przejrzystapolska.pl (także w wersji angielskiej i rosyjskiej).

„Forum jest cennym miejscem wymiany myśli i poglądów na temat szeroko pojmowanej przejrzystości działania władz. Owa przejrzystość jest bardzo ważna, gdyż zarządzanie gminą czy powiatem nie może sprowadzać się obecnie do roli biernego wykonywania przepisów prawnych, a mieszkańcy chcą i mają do tego pełne prawo, by wiedzieć, co i jak robi lokalna władza” – stwierdza Jarosław Kielar, burmistrz Kluczborka, uczestnik Forum.

Obywatel i Prawo

Celem programu, rozpoczętego w roku 2002, jest wspomaganie rozwoju różnych społecznych form poradnictwa obywatelskiego i prawnego poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, udzielających bezpłatnych, specjalistycznych informacji prawnych i porad oraz aktywizacja obywateli na rzecz korzystania ze swych praw w sferze publicznej. Program zapewnia jednocześnie pomoc osobom indywidualnym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, jak i aranżuje debatę publiczną na temat reformy systemu dostępu do pomocy prawnej.

W pierwszej edycji programu dofinansowano 22 projekty, które były realizowane przez różnego rodzaju organizacje poradnicze, m.in. Biura Porad Obywatelskich oraz Uniwersyteckie Poradnie Prawne. Beneficjentami projektów było 30.000 osób, w tym z grup społecznie marginalizowanych, np. ofiary przemocy, dzieci krzywdzone, mniejszości etniczne, rodziny zaginionych, chorzy.

Z początkiem roku 2005, w ramach drugiej edycji programu, podjęto równoległe dwa typy działań. 29 poradniczych organizacji pozarządowych uzyskało wsparcie dla swoich projektów wybranych w drodze konkursu grantowego. Natomiast nowopowołana Rada Ekspertów Programu – złożona z autorytetów środowisk prawnych – opracowywała rekomendacje odnośnie systemowych rozwiązań na rzecz ułatwiania obywatelom dostępu do pomocy prawnej i zleciła ich pilotażowe wdrażanie poprzez 5 projektów. Dotyczyły one następujących zagadnień: prowadzenia litygacji strategicznej w zakresie wybranego problemu związanego z dostępem obywatela do pomocy prawnej, efektywnych metod opracowywania i dystrybucji informatorów prawnych dla obywateli, upowszechnienia mediacji cywilnej jako alternatywnego sposobu rozwiązywania sporów, a także współpracy organizacji pozarządowych z korporacjami prawniczymi na rzecz zwiększania dostępu najuboższych do pomocy prawnej.

W trzeciej edycji programu - realizowanej od kwietnia 2006 do stycznia 2008 r. - kontynuowane było zarówno wspieranie organizacji

pozarządowych, jak i prac Rady Ekspertów. W konkursie grantowym dofinansowano realizację 25 projektów organizacji poradniczych na łączną kwotę 935.000 złotych. Grantobiorcy wnieśli wkład własny w wykonanie projektów w wysokości 450.000 złotych. Dzięki wsparciu programu w jego trzeciej edycji udzielono blisko 24.000 porad prawnych i obywatelskich, przeprowadzono 179 szkoleń, wydano 31 publikacji, utworzono 42 punkty poradnicze, zorganizowano 43 spotkania i konferencje.

W ramach prac Rady Ekspertów dofinansowano kontynuację i rozszerzenie skali dwóch „systemowych” projektów z poprzedniej edycji. W efekcie powstał portal www.mediacjajestemza.pl oraz kierowany do szerokiego grona odbiorców film promujący mediację cywilną jako metodę rozwiązywania sporów. Ponadto zostało uruchomione Centrum Pro Bono ułatwiające organizacjom pozarządowym rozwiązywanie problemów prawnych przy bezpłatnej pomocy kancelarii prawnych. Rada Ekspertów dała także impuls do debaty publicznej – w ramach trzech otwartych seminariów z udziałem przedstawicieli środowisk prawnych i mediów dyskutowano na temat: ograniczonego dostępu do zawodów prawniczych, wyzwań stojących przed wymiarem sprawiedliwości, problemów w dostępie obywateli do bezpłatnej pomocy prawnej. Efekty działań Rady Ekspertów były upowszechniane wśród pozarządowych organizacji poradniczych, w środowisku prawników oraz wśród decydentów i administracji wymiaru sprawiedliwości.

Program „Obywatel i Prawo” był objęty w 2007 roku patronatem dziennika „Rzeczpospolita”.

Dotacja PAFW wyniosła 1.336.720 USD, w tym 404.431 USD w 2007 roku.

Realizator programu:
Instytut Spraw Publicznych

CENTRUM PRO BONO

Przedsięwzięcie, zainicjowane w 2007 roku w ramach trzeciej edycji programu „Obywatel i Prawo”, jest wzorowane na instytucji typu „clearing house” funkcjonującej w krajach anglosaskich. Jego celem jest pośrednictwo w zakresie bezpłatnej pomocy prawnej pomiędzy kancelariami prawnymi a organizacjami pozarządowymi. Centrum Pro Bono zaprosiło do współpracy największe polskie kancelarie prawne, dzięki temu, za jego pośrednictwem, organizacje pozarządowe mogą liczyć na poradę renomowanych prawników, szczególnie w sprawach, których rozwiązanie ma walor użyteczności dla innych organizacji.

Pierwszy i najważniejszy wymiar działalności Centrum Pro Bono to pośrednictwo w udzielaniu porad prawnych. Każda organizacja może zgłosić do Centrum sprawę wymagającą profesjonalnej porady prawnej poprzez wypełnienie specjalnego formularza na stronie internetowej www.centrumprobono.pl. Po wstępnej weryfikacji przez koordynatora Centrum sprawy są przekazywane do jednej z kilkunastu współpracujących kancelarii prawnych.

Centrum Pro Bono prowadzi również działalność edukacyjną, organizując szkolenia dla organizacji non-profit, których celem jest przybliżenie zagadnień prawnych osobom zarządzającym organizacjami pozarządowymi, a tym samym podniesienie standardów ich działania.

Trzeci wymiar działalności Centrum to koordynowanie działań na rzecz zniesienia barier prawnych utrudniających działalność pro bono; przykładem jest inicjatywa zniesienia podatku VAT od bezpłatnej pomocy prawnej.

Centrum Pro Bono jest prowadzone przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych, a jego siedziba mieści się w Warszawie przy ul. Szpitalnej 5/5. Więcej informacji na stronie www.centrumprobono.pl.

Stypendia im. Lane'a Kirklanda

Program, realizowany od 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej przedstawicielom krajów Europy Środkowo-Wschodniej w ramach dwusemestralnych studiów uzupełniających na polskich uczelniach. Aktualnie program jest adresowany do kandydatów z Ukrainy, Białorusi, Rosji, a także Armenii, Azerbejdżanu, Kazachstanu, Gruzji i Mołdowy. W ramach indywidualnych programów nauczania stypendyści Kirklanda zajmują się wybranymi aspektami ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych.

Program rozpoczyna się kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie i usystematyzowanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej i społecznej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje indywidualne programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Poznania, Wrocławia oraz Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjno-merytoryczne oraz staże w instytucjach państwowych i prywatnych.

W latach 2000-2007 w programie uczestniczyło 273 stypendystów: z Ukrainy – 136 osób, Białorusi – 78, Rosji (Obwód Kaliningradzki) – 16, Litwy – 12, Słowacji – 10, Gruzji – 11, Mołdowy – 6, Armenii – 3, Azerbejdżanu – 1. Największe grupy reprezentowały następujące dziedziny: ekonomię i zarządzanie – 96 osób, prawo – 46 i administrację publiczną – 45. Przeważały osoby pracujące naukowo, przedstawiciele biznesu i urzędnicy.

Kontakt z absolwentami utrzymywany jest dzięki biuletynowi, zjazdom absolwentów oraz stronie internetowej www.programkirklanda.engo.pl.

Dotacja PAFW wyniosła 4.502.548 USD, w tym 818.730 USD w roku 2007.

Realizator programu:

Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta

DAVID MAMATSASHVILI-RUKHKYAN

Jest stypendystą obecnej edycji Programu Kirklanda (2007/08).

Ukończył studia na Uniwersytecie w Tbilisi - filologię angielską oraz wydział militarny. Od początku swojej pracy zawodowej związany był z wojskowością – jako lektor na wydziale militarnym Uniwersytetu oraz tłumacz i ekspert. Współpracował z Organizacją „Cubic Defense Applications Group” i Ministerstwem Obrony Gruzji, gdzie pomagał w przygotowaniu specjalistów zajmujących się problematyką NATO. Od 2006 jest konsultantem ds. politycznych i wojskowych w czasopiśmie „Swobodnaja Gruzja”.

Podczas pobytu w Polsce, w ramach Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda, studiuje na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego - w Instytucie Stosunków Międzynarodowych, gdzie pod kierunkiem prof. Elżbiety Stadtmüller poznaje drogę Polski do NATO. Poświęcił temu swoją pracę dyplomową: „Droga do NATO – polskie doświadczenia a aspiracje członkowskie Gruzji (aspekty polityczne)”. Ponadto odbył staż w Dolnośląskim Ośrodku Studiów Strategicznych we Wrocławiu.

W przyszłości, po zakończeniu stypendium Kirklanda, David chce wykorzystać zdobytą w Polsce wiedzę na rzecz włączenia Gruzji do struktur euroatlantyckich, a także zamierza aktywnie działać na rzecz rozwoju Klubu Stypendystów Programu Kirklanda w Gruzji i nawiązać współpracę z absolwentami programu w innych krajach.

Przemiany w Regionie (RITA)

Rozpoczęty w 2000 roku program adresowany jest do organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

W ramach programu dotacje są przyznawane w dwóch kategoriach: „Współpracujemy lokalnie” - na inicjatywy transgraniczne realizowane wspólnie z partnerami z krajów sąsiedzkich oraz „Dzielimy się polskim oświadczeniem” - gdzie organizacje pozarządowe przekazują doświadczenia swoją wiedzę na temat transformacji, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienia trzeciego sektora, przekształceń w samorządzie terytorialnym, rozwoju edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów. Łącznie w obydwu kategoriach dofinansowano 452 projekty.

Od 2004 roku, w ramach programu organizowane są wizyty studyjne w Polsce („Study Tours to Poland”) dla liderów studenckich i młodych profesjonalistów. Celem wizyt studenckich jest przybliżanie realiów Polski oraz Europy obywatelom Ukrainy, Białorusi i Federacji Rosyjskiej. Uczestnicy programu mają możliwość spotkania się z przedstawicielami życia społecznego, środowisk akademickich, biznesu, poznania działalności organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, a także nawiązania innych, wartościowych

kontaktów. 244 liderów studenckich, wybranych spośród licznego grona chętnych przez komisję kwalifikacyjną, odwiedziło Polskę w 2007 roku.

Wizyty studyjne dla profesjonalistów stwarzają możliwość przedstawicielom różnych grup zawodowych z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Mołdowy i Gruzji poznania dorobku Polski w zakresie przekształceń ustrojowych i doświadczeń na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej. W 2007 roku 424 profesjonalistów uczestniczyło w wizytach studyjnych w Polsce.

Łącznie w latach 2004-2007, w ramach inicjatywy „Study Tours to Poland”, Polskę odwiedziło ok. 2.000 osób, głównie z Ukrainy, Gruzji i Białorusi.

Dotacja PAFW wyniosła 6.271.360 USD, w tym 1.172.725 USD w 2007 roku.

Realizatorzy programu:

„RITA” - Fundacja Edukacja dla Demokracji

„Study Tours to Poland” - Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego

PROJEKT „SILNI LUDZIE – SIŁĄ ORGANIZACJI, POLSKO-GRUZIŃSKIE INSPIRACJE POZARZĄDOWE”

Przedsięwzięcie, zrealizowane w 2007 roku w ramach programu „RITA” przez Fundację Aktywności Obywatelskiej z Lublina oraz gruzińską Fundację „Atinati” z Zugdidi, miało na celu wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami lokalnych społeczności polskich i gruzińskich, w zakresie działalności organizacji pozarządowych oraz ich współpracy z samorządem lokalnym na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

W ramach projektu zostały przeprowadzone warsztaty dla młodych liderów lokalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych i wolontariuszy z Gruzji, poświęcone tematyce strategicznego planowania działalności organizacji pozarządowych, zarządzaniu projektami, budowaniu partnerstw lokalnych, promowaniu wolontariatu i pozyskiwaniu funduszy na swoją działalność. Został także wydany poradnik w języku gruzińskim na temat skutecznego zarządzania organizacjami pozarządowymi.

Koordynatorką projektu była Monika Dominik, uczestniczka I edycji programu „Liderzy PAFW”, która przekazała gościom z Gruzji swoje bogate doświadczenia na temat tworzenia partnerstw lokalnych oraz nieformalnych grup samopomocy.

Fundacja Aktywności Obywatelskiej kontynuuje współpracę z gruzińskim partnerem. W ramach Polskiej Pomocy Zagranicznej obie organizacje wspólnie zrealizowały dwa projekty adresowane do społeczności lokalnych zachodniej Gruzji.

4

SPRAWOZDANIE FINANSOWE
I OPINIA NIEZALEŻNEGO
BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności:

Naszym zdaniem załączony bilans, sprawozdanie z działalności operacyjnej oraz sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową i majątkową Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Fundacją”) na dzień 31 grudnia 2007 r. oraz zmiany aktywów netto i przepływów środków pieniężnych za rok zakończony tą datą, stosownie do zasad rachunkowości ogólnie przyjętych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Sporządzenie tego sprawozdania finansowego jest obowiązkiem Zarządu Fundacji. Naszym obowiązkiem jest wyrażenie opinii o sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Badanie przeprowadziliśmy stosownie do standardów badania sprawozdań finansowych przyjętych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, które wymagają zaplanowania i przeprowadzenia badania tak, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych błędów. Badanie obejmuje sprawdzenie, na podstawie wybranej próby, dowodów potwierdzających kwoty i informacje wykazane w sprawozdaniu finansowym, ocenę stosowanych zasad rachunkowości oraz istotnych oszacowań dokonanych przez Zarząd oraz ogólną ocenę prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że nasze badanie stanowi wystarczającą podstawę dla wyrażenia opinii.

7 maja 2008 r.

Bilans na dzień 31 grudnia 2007 r.

Aktywa

AKTYWA:

Inwestycje w wartości godziwej:

Inwestycje kapitałowe (Nota 5)	\$ 229.036.560
Papiery wartościowe o stałej stopie dochodu (Nota 5)	43.407.987
Pozostałe środki pieniężne (Nota 5)	11.031.050
	<u>283.475.597</u>

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	440.887
Środki trwale netto (Nota 6)	111.860
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa	67.676
Aktywa razem	<u>\$ 284.096.020</u>

Zobowiązania i aktywa netto nie podlegające ograniczeniom

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	\$ 4.845.349
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	205.792
Zobowiązania razem	<u>5.051.141</u>

AKTYWA NETTO NIE PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM (Nota 2):

Razem zobowiązania i aktywa netto nie podlegające ograniczeniom	<u>279.044.879</u>
	<u>\$ 284.096.020</u>

Informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z działalności operacyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2007 r.

Zmiany sktywów netto nie podlegających ograniczeniom:

Przychody:

Odsetki i dywidendy	\$ 5.141.231
Zrealizowany i nie zrealizowany zysk netto na papierach wartościowych	19.441.998
Dofinansowanie	<u>2.000.000</u>
Przychody razem	<u>26.583.211</u>

Koszty:

Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1.018.946
Koszty działalności operacyjnej	589.269
Koszty wynajmu	151.236
Amortyzacja	<u>39.818</u>
Koszty działalności operacyjnej razem	<u>1.799.269</u>

Nadwyżka przychodów nad kosztami, przed odliczeniem dotacji	24.783.942
---	------------

Dotacje (Nota 3)	<u>(10.963.768)</u>
------------------	---------------------

Łączny wzrost wartości aktywów netto nie podlegających ograniczeniom	13.820.174
--	------------

Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom na początek roku	<u>265.224.705</u>
---	--------------------

Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom na koniec roku	<u>\$ 279.044.879</u>
---	-----------------------

Informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2007 r.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto nie podlegających ograniczeniom	\$ 13.820.174
--	---------------

Korekty w celu uzgodnienia wzrostu aktywów netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:

Zrealizowany i nie zrealizowany zysk netto na papierach wartościowych	(16.860.973)
Amortyzacja	39.818
Zwiększenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych aktywów	(11.744)
Zmniejszenie stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	57.826
Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dotacji	907.318
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	<u>(15.867.755)</u>

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Przychody ze sprzedaży/umorzenia papierów wartościowych	153.410.445
Nabycie papierów wartościowych	(151.077.859)
Nabycie środków trwałych	(38.431)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	<u>2.294.155</u>

Zwiększenie stanu środków pieniężnych netto	246.574
---	---------

Środki pieniężne na początek roku	<u>194.313</u>
-----------------------------------	----------------

Środki pieniężne na koniec roku	<u>\$ 440.887</u>
---------------------------------	-------------------

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego.

Informacja Dodatkowa do Sprawozdania Finansowego na dzień 31 grudnia 2007 r.

1. Organizacja Fundacji

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją”) jest amerykańskim podmiotem nie mającym na celu generowania zysku, który został założony 11 sierpnia 1999 r. na mocy umowy pomiędzy Polsko-Amerykańskim Funduszem Przedsiębiorczości (zwanym dalej „Funduszem”) a Rządem Stanów Zjednoczonych. Fundacja została powołana do realizacji celów określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych służących umacnianiu pomyślnego przejścia Polski do demokracji i gospodarki rynkowej.

Fundacja koncentruje swoje działania na czterech głównych obszarach tematycznych: (i) inicjatywy w zakresie edukacji, (ii) rozwój społeczności lokalnych, (iii) obywatel w demokratycznym państwie prawa oraz (iv) upowszechnianie polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji celów związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną zarządzającą danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizację pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo, którego celem jest promocja Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

2. Podstawa prezentacji sprawozdania finansowego

Zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zasadami prowadzenia rachunkowości dla organizacji nie nastawionych na generowanie zysku, Fundacja jest zobowiązana do klasyfikacji informacji o swojej działalności i sytuacji finansowej w podziale na grupy aktywów netto. Zgodnie z Umową o udzielenie dotacji (określoną w Nocie 4) na dzień 31 grudnia 2007 r. całość salda aktywów netto sklasyfikowano jako nie podlegające ograniczeniom. Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom to takie aktywa netto, które nie są ograniczone warunkami narzuconymi przez fundatora.

3. Podstawowe zasady rachunkowości

Szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zasadami rachunkowości wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń mających wpływ na wysokość wykazywanych aktywów i zobowiązań oraz wykazywanie aktywów i zobowiązań warunkowych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, jak również wysokość wykazywanych przychodów i kosztów w okresie sprawozdawczym. Rzeczywiste wyniki mogą różnić się od danych szacunkowych.

Inwestycje

Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie dochodu wycenia się zazwyczaj na podstawie ceny zamknięcia podawanej przez najważniejsze giełdy. Jednakże niektóre papiery wartościowe wycenia się na podstawie ich rentowności lub cen papierów wartościowych o porównywalnej jakości, kuponie, zapadalności czy rodzaju, oraz informacji o ich wartości pochodzących od maklerów i dealerów. Inwestycje i papiery wartościowe uznane przez zarządzającego inwestycjami za nie płynne i/lub nie posiadające łatwej do ustalenia wartości rynkowej („inwestycje specjalne”), wycenia się na podstawie

aktualnych oszacowań dokonanych przez zarządzającego funduszem. Z uwagi na fakt, że inwestycje specjalne nie są łatwo zbywalne, ich szacunkowa wartość może różnić się od wartości, jaka zostałaby przyjęta, gdyby istniał na nie aktywny rynek.

Fundacja ujmuje transakcje dotyczące inwestycji na datę transakcji. Przychody z tytułu odsetek i dywidend oraz niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w sprawozdaniu z działalności operacyjnej. Nabycie i sprzedaż papierów wartościowych ujmuje się zgodnie z konwencją daty transakcji. Fundacja korzysta z usług profesjonalistów w zakresie zarządzania inwestycjami, którzy podejmują decyzje inwestycyjne zgodnie z polityką inwestycyjną Fundacji i nadzorują stan jej inwestycji.

Środki pieniężne

Dla celów sprawozdania z przepływu środków pieniężnych, do pozostałych środków pieniężnych (ekwiwalentów środków pieniężnych) Fundacja zalicza wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

Dotacje

Koszty z tytułu dotacji i zobowiązania z tytułu dotacji są ujmowane odpowiednio w sprawozdaniu z działalności operacyjnej i bilansie z chwilą zatwierdzenia dotacji zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z odbiorcą dotacji oraz podpisania umowy dotacji przez strony.

Przeliczenie walut obcych

Walutą funkcjonalną polskiego przedstawicielstwa Fundacji jest złoty polski. Wydatki dokonywane w złotych są przeliczane na dolary amerykańskie według średniego kursu waluty obowiązującego w danym okresie. Aktywa i pasywa wyrażone w złotych są przeliczane na koniec roku według kursu spot.

Różnice kursowe są wykazywane w sprawozdaniu z działalności operacyjnej.

Usługi świadczone bezpłatnie

Członkowie Rady Dyrektorów Fundacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Członkowie ci poświęcają znaczną ilość czasu na rzecz Fundacji. W sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu otrzymanych w ten sposób nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Fundacji, nie będący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za wsparcie merytoryczne i konsultacje na rzecz Fundacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2007 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów wyniosło 53.000 USD.

Amortyzacja

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe, meble, wyposażenie i samochody amortyzowane są metodą liniową w okresie ich gospodarczego użytkowania, który wynosi od trzech do pięciu lat. Inwestycje w obcych środkach trwałych amortyzowane są metodą liniową przez krótszy z następujących okresów: okres ich gospodarczego użytkowania lub okres wynajmu.

Koszty operacyjne

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia poniesione w związku z działalnością Fundacji oraz koszty ogólnego zarządu są klasyfikowane jako koszty operacyjne.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez drugą stronę tej umowy. O ile nie zaznaczono inaczej, Fundacja zazwyczaj nie wymaga zabezpieczenia ani innej gwarancji, aby finansować instrumenty, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2007 r. ryzyko kredytowe ponoszone przez Fundację dotyczyło głównie instrumentów dłużnych znajdujących się w jej portfelu. Maksymalne ryzyko poniesienia strat księgowych z tytułu tych instrumentów finansowych obrazują kwoty przedstawione w bilansie.

4. Dotacje z Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz na podstawie porozumienia z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, do dnia 31 grudnia 2007 r. Fundusz zwrócił 120 milionów USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł 218,5 miliona USD do Fundacji. W ciągu roku zakończony 31 grudnia 2007 r., Fundusz wniósł do Fundacji kwotę 2 milionów USD. Po 31 grudnia 2007 r. Fundusz wniósł do Fundacji 19 milionów USD, przez co łączna kwota wniesionych środków wyniosła 237,5 miliona USD.

Zgodnie z warunkami umowy dotacji zawartej pomiędzy Funduszem a Fundacją, z późniejszymi zmianami („Umowa dotacji”), Fundacja działa na zasadzie funduszu wieczystego, finansującego się w perspektywie długoterminowej z rocznych przychodów generowanych przez fundusz wieczysty ponad kwotę rocznych wypłat na rzecz beneficjentów oraz wydatków określonych w Umowie dotacji.

Zgodnie z warunkami Umowy dotacji, Fundusz ma prawo zażądać zwrotu lub przekazania całości lub dowolnej części funduszu wieczystego wypłaconego lub przekazanego Fundacji, łącznie z odsetkami, jeżeli zaistnieją przyczyny określone w Sekcji 801 ustawy o popieraniu demokracji w Europie Wschodniej („SEED Act”).

5. Środki pieniężne i inwestycje

Środki pieniężne

Na dzień 31 grudnia 2007 r. środki pieniężne Fundacji obejmowały 11 milionów USD w gotówce (głównie instrumenty rynku pieniężnego), które zostały zdeponowane w różnych renomowanych instytucjach finansowych przez specjalistów w zakresie zarządzania inwestycjami.

Inwestycje

Poniżej przedstawiono inwestycje znajdujące się w portfelu inwestycyjnym Fundacji w podziale na koszt, wartość godziwą i procent wartości godziwej:

	Koszt	Wartość godziwa	% wartości godziwej
Fundusze inwestycyjne o stałej stopie dochodu USA	\$ 13.093.983	\$ 13.339.798	4,7%
Bony skarbowe Rządu Polskiego	30.017.554	30.068.189	10,6%
Papiery wartościowe o stałej stopie dochodu	43.111.537	43.407.987	15,3%
Akcje spółek publicznych	40.659.044	54.078.281	19,1%
Fundusze kapitałowe USA	37.186.446	39.027.876	13,8%
Międzynarodowe fundusze kapitałowe	65.828.457	90.418.406	31,8%
Inwestycje alternatywne	34.340.503	45.511.997	16,1%
Inwestycje kapitałowe	178.014.450	229.036.560	80,8%
Inne środki pieniężne	11.022.751	11.031.050	3,9%
	<u>\$ 232.148.738</u>	<u>\$ 283.475.597</u>	<u>100,0%</u>

Inwestycje i środki pieniężne utrzymywane w złotych polskich przeliczono na dolary amerykańskie według średniego kursu NBP obowiązującego na koniec roku. W rezultacie wykazano korektę z przeliczenia w wysokości 3.579.503 USD, która zwiększyła stan inwestycji i środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2007 r. i została wykazana w sprawozdaniu z działalności operacyjnej w pozycji „Zrealizowany i niezrealizowany zysk netto na papierach wartościowych”. Fundacja ocenia wyniki firm inwestycyjnych w oparciu o łączną kwotę zysku z inwestycji, pomniejszoną o opłaty z tytułu usług powierniczych, zarządzania inwestycjami i doradztwa, wykazując dochód pomniejszony o wspomniane opłaty. Łączna kwota tego rodzaju opłat ujęta w sprawozdaniu z działalności operacyjnej wyniosła 841.887 USD, co stanowi 0,3% łącznej wartości zarządzanych inwestycji na dzień 31 grudnia 2007 r. Z tej kwoty 727.113 USD ujęto w pozycji „Zrealizowany i nie zrealizowany zysk netto na papierach wartościowych”, natomiast 114.774 USD wykazano w pozycji „Przychody z tytułu odsetek i dywidend”. Z kwoty wykazanej jako przychody z tytułu odsetek i dywidend w sprawozdaniu z działalności operacyjnej, kwota 2,0 milionów USD stanowi kwoty przekazane i zaklasyfikowane przez alternatywne fundusze inwestycyjne zarządzające aktywami Fundacji jako przychody z tytułu dywidend. Część inwestycji Fundacji w trzy alternatywne fundusze inwestycyjne stanowi kwota 5.786.655 USD (2,0% łącznej wartości godziwej inwestycji) dotycząca inwestycji specjalnych.

6. Środki trwałe

Na dzień 31 grudnia 2007 r. środki trwałe obejmowały:

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe	\$ 132.063
Meble i wyposażenie	94.461
Samochody	58.463
Inwestycje w obcych środkach trwałych	3.654
	<hr/>
	288.641
Minus – umorzenie	176.781
	<hr/>
Wartość księgowa netto	\$ 111.860
	<hr/>

7. Zobowiązania

Na dzień 31 grudnia 2007 r. Fundacja zatwierdziła 18 dotacji na kwotę 13,4 miliona USD, które wymagały zakończenia negocjacji i podpisania umowy w sprawie dotacji zadowalającej każdą ze stron. Po dniu 31 grudnia 2007 r. Fundacja podpisała umowy w sprawie 17 z tych dotacji, na kwotę 9,1 miliona USD.

Ponadto Fundacja jest zobowiązana do zapłaty minimalnych rocznych rat z tytułu czynszu za powierzchnię biurową użytkowaną na podstawie umowy najmu, która wygasa 31 grudnia 2008 r. Zobowiązania z tytułu wynajmu za 12 miesięcy 2008 r. wynoszą w przybliżeniu 148.000 USD.

8. Kwestie podatkowe

Stany Zjednoczone

W Stanach Zjednoczonych Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie artykułu 501(c)(3) amerykańskiego Internal Revenue Code („Kodeksu”) i została sklasyfikowana jako podmiot nie będący prywatną fundacją w rozumieniu artykułu 509(a)(1) Kodeksu. Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

Polska

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce.

Rada Dyrektorów

John P. Birkelund - Przewodniczący

Przewodniczący Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości,
Senior Advisor Saratoga Partners

Marek Belka

Były Premier RP, Zastępca Sekretarza Generalnego ONZ,
Sekretarz Komisji Gospodarczej ONZ dla Europy

Joseph C. Bell

Senior Partner w Hogan & Hartson

Frederick M. Bohlen

Były Wiceprezydent i Dyrektor Zarządzający, Uniwersytet Rockefellera

Michał Boni - do stycznia 2008

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
były Minister Pracy RP, ekspert ds. rynku pracy i polityki społecznej

Zbigniew Brzeziński

Były Doradca Prezydenta USA ds. Bezpieczeństwa Narodowego,
Doradca w Centrum Studiów Strategicznych i Międzynarodowych,
Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Robert G. Faris

Przewodniczący Rady Dyrektorów Enterprise Investors Corporation,
Prezes i Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Anna Fornalczyk

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

Aleksander Koj

Profesor w Instytucie Biologii Molekularnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, były rektor UJ

Jerzy Koźmiński

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Krzysztof Pawłowski

Prezydent Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu,
były Senator RP

Nicholas A. Rey

Były Ambasador USA w Polsce,
Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Przedstawiciel Rządu USA

Victor Ashe

Ambasador USA w Polsce, uczestniczący w pracach Rady Dyrektorów

Zarząd i Pracownicy

Prezes Fundacji

Jerzy Koźmiński

Dyrektor Przedstawicielstwa

Grzegorz Jędrys

Dyrektor Finansowy

Norman E. Haslun III

Sekretarz Rady Dyrektorów

C. Douglas Ades

Dyrektorzy Programowi

Jacek Michałowski

Radosław Jasiński

Anna Wojakowska-Skiba

Kierownicy Programowi

Renata Koźlicka-Glińska

Robert Milewski

Rafał Kramza

Główna Księgowa

Agnieszka Kwiatkowska

Analityk Finansowy

Mira Osiecka

Informacja i Public Relations

Przemysław Zaroń

Asystenci Programowi i Sekretariat

Kalina Grzeszuk-Zajączkowska

Agnieszka Łukasik

Katarzyna Świątkiewicz

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

410 Park Avenue 15th Floor
New York, NY 10022, USA
Tel. (917) 210-8083

Przedstawicielstwo w Polsce

ul. Dobra 72
00-312 Warszawa
Tel. (22) 828-43-73
Fax (22) 828-43-72
e-mail: paff@pafw.pl
www.pafw.pl